

Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora o sporočilu Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij: Letni pregled rasti 2012

(COM(2011) 815 final)

(2012/C 143/12)

Glavni poročevalec: **David CROUGHAN**

Evropska komisija je 23. novembra 2011 sklenila, da v skladu s členom 304 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU) Evropski ekonomsko-socialni odbor zaprosi za mnenje o naslednjem dokumentu:

Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij: Letni pregled rasti 2012

COM(2011) 815 final.

Predsedstvo Odbora je 6. decembra 2011 usmerjevalni odbor za strategijo Evropa 2020 zadolžilo za pripravo dela Odbora na tem področju.

Zaradi nujnosti postopka je Evropski ekonomsko-socialni odbor na 478. plenarnem zasedanju 22. in 23. februarja 2012 (seja z dne 22. februarja) za glavnega poročevalca imenoval Davida CROUGHANA in mnenje sprejel s 171 glasovi za, 19 glasovi proti in 21 vzdržanimi glasovi.

UVOD

- i Osnutek mnenja je bil pripravljen za spomladansko zasedanje Evropskega sveta in obravnava letni pregled rasti 2012, ki ga je objavila Komisija.
- ii Z letnim pregledom rasti se je začel evropski semester gospodarskega upravljanja za leto 2012, ki je hkrati prvi v dogovorjenem pravnem okviru za okrepljeno gospodarsko upravljanje ("šesterček").
- iii Letni pregled rasti določa naloge EU, ki so po mnenju Komisije v naslednjih 12 mesecih prednostne z vidika gospodarskih in proračunskih politik ter reform za spodbuditev rasti in zaposlovanja v okviru strategije Evropa 2020. Ko jih bo Evropski svet potrdil na zasedanju v marcu, jih bodo morale države članice upoštevati v svojih nacionalnih politikah in proračunih.
- iv **I. del** osnutka mnenja obravnava **splošna vprašanja, povezana z letnim pregledom rasti** kot takim: njegovo osredotočenost na rast, fiskalno konsolidacijo in izvajanje reform, ki so bile dogovorjene v okviru evropskega semestra, ter vključevanje organizirane civilne družbe in socialnih partnerjev v proces, povezan z letnim pregledom rasti.
- v V **II. delu** mnenja so povzete **posebne pripombe in priporočila o različnih politikah EU**, ki podrobno obravnavajo pet prednostnih nalog Komisije iz letnega pregleda rasti. Te naloge so: izvedba diferencirane in rasti prijazne fiskalne konsolidacije, ponovna vzpostavitev normalnega posojanja gospodarstvu, spodbujanje rasti in konkurenčnosti, spopadanje z brezposelnostjo in socialnimi posledicami krize ter posodobitev javne uprave. Pripombe so vzete iz različnih

pred kratkim pripravljenih mnenj in posodablajo stališče Odbora o letnem pregledu rasti 2011, ⁽¹⁾ sprejeto marca 2011.

vi Poleg tega se ta osnutek mnenja navezuje na mnenje o evropskem semestru 2011, ki ga je Odbor sprejel decembra 2011. ⁽²⁾

I. DEL

SPOROČILA EESO ZA SPOMLADANSKO ZASEDANJE EVROPSKEGA SVETA

Za razliko od zadnjih vrhov mora Unija zdaj pokazati politično sposobnost, da se z ambicioznimi in zadostnimi ukrepi spopade z dolžniško krizo in obnovi zaupanje. Eden od teh ukrepov je veliko večji poudarek na rasti.

A. UVOD

1. **Razmere**, v katerih je Komisija objavila letni pregled rasti za leto 2012, so **zelo neugodne**: Unija se sooča z najhujšo finančno, gospodarsko in socialno krizo ter krizo zaupanja v svoji zgodovini. Posledice krize so daljnosežne: gospodinjstva in podjetja se otepajo s težavami, brezposelnost med mladimi in dolgotrajna brezposelnost se stopnjujeta, vse več ljudi ogrožata revščina in izključenost, v naših družbah je čutiti zaskrbljenost, povečuje pa se tudi tveganje za nacionalistične in populistične težnje.

2. Odbor je **izredno zaskrbljen zaradi neizpolnjevanja obveznosti**, sprejetih v okviru evropskega semestra, **na nacionalni ravni**. EU mora zdaj bolj kot kdaj koli prej dokazati, da je

⁽¹⁾ Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora *Letni pregled rasti: spodbujanje ukrepov EU za celovit odziv na krizo*, COM(2011) 11 final, UL C 132, 3.5.2011, str. 26–38.

⁽²⁾ Mnenje EESO *Zaključek prvega evropskega semestra za usklajevanje gospodarskih politik: smernice za nacionalne politike v obdobju 2011–2012*, UL C 43, 15.2.2012, str. 8–12.

sposobna učinkovito ukrepati za obnovitev zaupanja potrošnikov in vlagateljev ter poiskati ambiciozne rešitve za sedanje izzive. **Brez odločnega ukrepanja in uspešnega izvajanja reform v evropskih institucijah in državah članicah** Evropi grozijo dolgoročna kriza rasti in vse večje razlike, ki bodo povzročile še večji pritisk na euroobmočje.

3. Glede na to, da se je evropski semester 2012 začel z bistveno **navzdol popravljenimi napovedmi rasti** in veliko nevarnostjo recesije, Odbor izraža obžalovanje, da **Evropski svet na vrhu decembra 2011** ni mogel obnoviti vere in zaupanja v upravljanje Evropske unije, ki so ju rezultati vsakega od vrhov v zadnjih osemnajstih mesecih vse bolj spodkopavali. Očitna nepripravljenost vrha za soočenje z globoko zakoreninjenimi problemi, ki jih je razkril letni pregled rasti, je povzročila, da se vedno znova sprejemajo politične smernice, ki jim vlade in vlagatelji povsod po svetu, predvsem pa evropski državljanji, ne zaupajo.

4. Po mnenju Odbora so **rešitve**, ki so bile doslej predlagane v zvezi z državnim dolgom in z njim povezano finančno krizo, zgolj **delne** in bi lahko nekaterim močno zadolženim državam dlje časa onemogočale dostop do trgov, kot je bilo načrtovano. Poleg tega ustvarjajo veliko tveganje, da se bo kriza razširila tudi na nekatere večje države članice. Neurejenega bankrota Grčije še vedno ni mogoče izključiti; kaj takega bi lahko hudo negativno vplivalo na druge države, ki se soočajo s težavami zaradi državnega dolga, in sprožilo niz dogodkov z resnimi posledicami ne le za evropsko, temveč tudi svetovno gospodarstvo. Evropska unija še ni našla načina, kako s svojo nedvomno gospodarsko močjo zavarovati države članice, ki so v težavah, pred finančnimi napadi, kar je vodilo k temu, da so svetovni trgi z napadi na strukturno razdrobljenost Evrope močno omajali celotno evropsko strukturo. To pomeni, da gre za problem, ki je tako politične kot gospodarske narave.

5. Odbor je močno zaskrbljen, ker je tako nastala velika negotovost, ki **škodljivo vpliva** na **realno gospodarstvo** Unije; posledice so manjši obseg investicij, slabši rezultati in manj zaposlovanja, saj vlagatelji iščejo varnejša zatočišča in celo pripravljajo načrte za primer razpada euroobmočja z vsemi resnimi posledicami, ki bi jih tak razvoj imel na svetovni ravni.

6. Izkušnje iz preteklih kriz pri evropskem povezovanju so pokazale, da ima Evropa ustrezne vire in lahko najde rešitve. Odbor poziva evropske institucije in države članice, naj pokažejo **politični pogum in vizijo** ter podprejo tesnejše povezovanje in spodbuditev gospodarstva in naložb, kar je zdaj edina možna rešitev za izhod iz krize.

7. EU se mora odmakniti od sedanjega pristopa k reševanju krize, pri katerem gre za sporadično sprejemanje nujnih ukrepov, ter uvesti **trajne rešitve** za strukturne probleme, ki jih je razkrila kriza, in tako Evropejcem zagotoviti dolgoročno blaginjo. To pomeni, da se mora Evropa ustrezno zavarovati pred nadaljnjimi napadi, državam v resnih težavah dati čas za okrevanje in uvesti posebne dodatne ukrepe za spodbuditev gospodarske rasti v Evropi.

8. Ukrepe, ki so potrebni za to, da bo EU verodostojno obvladala dolžniško krizo, mora spremljati **močnejša fiskalna unija**. Odbor pozdravlja uvedbo precej strožjega nadzora proračunskih politik držav članic v okviru evropskega semestra in obveznosti, ki jih morajo države članice prevzeti v skladu s fiskalnim paktom, čeprav je treba opozoriti, da je nujno analizirati socialne posledice takšnih ukrepov. Vsekakor mora nova struktura evropskega gospodarskega upravljanja ohraniti avtonomijo socialnih partnerjev in njihovo pravico do sklepanja kolektivnih pogodb.

9. Odbor znova izraža polno podporo krovni **strategiji Evropa 2020**, ki ponuja pozitivno vizijo za prihodnost in skladen okvir za izvedbo v prihodnost usmerjenih reform za pametno, trajnostno in vključujočo rast. Opozarja tudi, da je treba poskrbeti za ravnovesje med ekonomskimi in socialnimi vidiki strategije ter vidiki politike zaposlovanja.

10. Odbor izraža globoko zaskrbljenost, ker je **metoda Skupnosti oslABLJENA** v korist medvladnega pristopa, ki ga večinoma izvaja le majhno število držav članic. To je povzročilo omejen politični odziv. Med drugim tudi zaradi podrejene vloge institucij Skupnosti v medvladnem pristopu, ki se izvaja zadnji dve leti, pereči problemi Evropske unije niso bili obravnavani z vidika Unije, temveč z vidika in glede na politične zahteve posameznih držav članic.

11. Odbor ugotavlja, da bodo najpozneje pet let po začetku veljavnosti Pogodbe o stabilnosti, usklajevanju in upravljanju v ekonomski in monetarni uniji, ki jo je 30. januarja podpisalo 25 držav članic, in na podlagi ocene izvajanje te pogodbe sprejeti potrebni koraki za **vključitev vsebine te pogodbe** v zakonodajni okvir Evropske unije. Zato Odbor poziva države članice, ki niso sodelovale v medvladnem procesu, ⁽³⁾ katerega rezultat je ta pogodba, da ponovno pretehtajo svoje stališče o tej temi.

12. Odbor podpira **močno vlogo Evropske komisije** in jo poziva k pripravi ambicioznih predlogov. Zavzema se tudi za **polno vključenost Evropskega parlamenta** v proces evropskega semestra, da se povečata transparentnost in legitimnost tega procesa.

13. Odbor se zahvaljuje Komisiji, ker je letni pregled rasti 2012 objavila konec novembra 2011, torej prej, kot je bilo prvotno predvideno. Čeprav je časa še vedno malo, je imel Odbor vseeno priložnost organizirati razprave o tej temi, se posvetovati s svojo mrežo nacionalnih ekonomsko-socialnih svetov in podobnih institucij ter pripraviti mnenje, še preden Evropski svet na spomladanskem zasedanju sprejme sklep o letnih prednostnih nalogah.

⁽³⁾ Združeno kraljestvo in Češka republika.

B. USTREZEN Poudarek NA RASTI

14. Odbor meni, da je letni pregled rasti 2012 z več vidikov boljši od prejšnjega pregleda.

15. Odbor podpira splošni poudarek na rasti in z zadovoljstvom ugotavlja, da je v letni pregled rasti 2012 vključenih mnogo vidikov iz mnenja EESO o letnem pregledu rasti 2011. ⁽⁴⁾

16. EESO poudarja, da **brez dovolj visoke stopnje rasti ne bo mogoče odpraviti krize državnega dolga**, predvsem v državah z resnimi težavami. Premajhen poudarek na rasti bi pomenil veliko tveganje, da bodo mnoga gospodarstva Unije zašla v recesijo in nekatera celo v depresijo.

17. Kot ugotavlja letni pregled rasti, **finančni trgi** ocenjujejo vzdržnost javnega dolga držav članic na podlagi dolgoročnih obetov za rast, zmožnosti držav za sprejemanje daljnosežnih odločitev o strukturnih reformah in njihove zavezanosti izboljšanju konkurenčnosti.

18. Odbor se strinja z ugotovitvami v letnem pregledu rasti, da so obeti za rast vseh držav članic v EU odvisni od **odločnega reševanja krize državnega dolga ter od izvajanja dobrih gospodarskih politik** in da je bilo porabljenega preveč političnega časa ter energije za nujne ukrepe, premalo pa za izvajanje sprememb v politiki, s katerimi bodo naša gospodarstva ponovno dosegla višje stopnje rasti.

19. Odbor se v celoti strinja, da se je treba hkrati osredotočiti na reformne ukrepe s kratkoročnim učinkom rasti in na pravi model srednjeročne rasti.

20. Odbor ponavlja, da so trije vidiki rasti – pametna, trajnostna in vključujoča rast – povezani in se vzajemno krepijo. **Enako pozornost** je treba posvetiti ekonomskemu, socialnemu in okoljskemu vidiku.

21. Oživljanje rasti mora biti usklajeno z drugimi cilji iz Lizbonske pogodbe, vključno s ciljem, da se zagotovi blaginja ljudi. Nujnost reform je treba razumeti kot **priložnost**, da se usmerimo v bolj trajnostni način življenja.

22. **Vse** države članice morajo reforme za spodbujanje rasti postaviti v ospredje.

23. Poseben položaj petih držav članic, ki prejemajo pomoč iz programov finančne pomoči EU/MDS ⁽⁵⁾

23.1 Odbor je mnenja, da bi morala Komisija in Svet s podrobnimi priporočili, v katerih so upoštewane značilne

⁽⁴⁾ Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora *Letni pregled rasti: spodbujanje ukrepov EU za celovit odziv na krizo*, COM(2011) 11 final, UL C 132, 3.5.2011, str. 26–38.

⁽⁵⁾ Grčija, Irska, Latvija, Portugalska in Romunija.

razmere posameznih držav, še naprej spodbujati države članice, naj načrtujejo in izvajajo politike za dolgoročno rast. Odbor obžaluje, da je bilo leta 2011 edino priporočilo **petim državam članicam, ki prejemajo finančno pomoč EU/MDS**, naj nadaljujejo z izvajanjem ukrepov, določenih v sklepih o dodelitvi finančne pomoči.

23.2 Odbor je **zelo zaskrbljen** nad odločitvijo Komisije, da se od teh petih držav ne bo zahtevalo sodelovanje pri pripravi **drugega kroga nacionalnih reformnih programov (NRP)** v letu 2012. Odbor priznava, da nacionalni programi reform ne prinašajo veliko novega in da te države sicer predložijo nacionalne cilje za strategijo Evropa 2020, toda hkrati so s tem izključene iz novega procesa upravljanja kot jedra strategije Evropa 2020, ki je bil zasnovan za doseganje nujnega gospodarskega povezovanja z reformami in sprejetjem najboljše prakse. To bo zlasti preprečilo, da državljani in socialni partnerji na nacionalni ravni sodelujejo pri izvajanju in pregledu NRP, kar je povsem v nasprotju s sklepi Evropskega sveta iz marca 2011 o zagotavljanju polnega sodelovanja nacionalnih parlamentov, socialnih partnerjev in drugih zainteresiranih strani v novem okviru evropskega semestra.

24. Vlaganje v rast – poseben izziv v sedanjih razmerah

24.1 Odbor se zaveda, da je poseben **izziv** določiti ustrezne ukrepe za rast. Današnji težaven položaj EU na področju rasti ni samo posledica krize, ampak tudi drugih problemov, ki vplivajo na njeno gospodarsko uspešnost, kot so vse manjša konkurenčnost, globalizacija, pomanjkanje virov (energetskih virov, znanj in spretnosti itd.), podnebne spremembe in staranje prebivalstva.

24.2 Za doseganje ciljev strategije Evropa 2020 bodo potrebne **precejšnje naložbe**: npr. v informacijske in komunikacijske tehnologije, običajno in novo infrastrukturo, raziskave in razvoj, inovacije, izobraževanje, znanje in spretnosti ter energetska učinkovitost. Naložbe v zeleno gospodarstvo bodo spodbudile inovacije in povpraševanje po novih izdelkih, ki bo povečalo rast, hkrati pa tudi zagotovilo večjo trajnost svetovnega gospodarstva.

24.3 To je v časih varčevanja še posebno velik izziv. Toda javne naložbe na državni ali evropski ravni imajo velike koristi za pametno, trajnostno in vključujočo rast; poleg tega lahko zagotovijo pomemben **učinek vzvoda** in spodbudijo dodatna zasebna vlaganja.

24.4 Odbor meni, da Unija potrebuje **več naložb v projekte**, ki spodbujajo strukturne spremembe in lahko pripomorejo k usmeritvi gospodarstev držav članic na pot trajnostne rasti. Ustrezni bi bili projekti, ki bi bili v skladu s cilji Evrope 2020, npr. dolgoročni infrastrukturni projekti velikega javnega pomena in s potencialom za ustvarjanje prihodkov.

24.5 V tej zvezi Odbor v celoti podpira **pobudo za projektne obveznice Evropa 2020**,⁽⁶⁾ ki predvideva financiranje obsežnih infrastrukturnih projektov na področju energije, prometa in IKT. To bo pozitivno vplivalo na trge projektnih obveznic in nosilec posameznih projektov pomagalo pritegniti dolgoročna posojila iz zasebnega sektorja.

24.6 Po mnenju Odbora bi morali na evropski ravni storiti več za ustvarjanje naložb. Razpoložljive strukturne sklade je treba usmeriti v krepitev konkurenčnosti in povrnitev rasti. Finančna podpora EU bi morala biti odvisna od rezultatov in skladnosti s cilji strategije Evropa 2020.

24.7 Odbor pozdravlja hitro sprejetje dogovora med Parlamentom in Svetom o **povečanju deležev sofinanciranja** za strukturne sklade v državah, ki prejemajo finančno pomoč EU, ECB in MDS, da bi omogočili hitro uporabo skladov EU v podporo rasti in boljše črpanje⁽⁷⁾.

24.8 Glede na hude pritiske na nacionalne in evropski proračun, morajo države članice in evropski zakonodajalci sprejeti težke odločitve in določiti prednostne naloge, da bi lahko **vlagali v "postavke, ki pospešujejo rast"**, kot so izobraževanje, spretnosti in znanje, raziskave, razvoj in inovacije, okolje ter omrežja, npr. hitri internet, energetske in prometne povezave.

24.9 Poudariti je treba pomembno vlogo **podjetništva**, socialnega podjetništva in ustanavljanja podjetij, zlasti **malih in srednje velikih**, vključno s socialnimi podjetji, pri gospodarskem okrevanju, saj so ključno gonilo gospodarske rasti, podjetniških inovacij ter znanja in spretnosti, pa tudi pomemben vir novih delovnih mest.

24.10 Stopnja brezposelnosti v številnih državah Unije dosega nevzdržno raven in ima zelo visoko socialno in gospodarsko ceno. Nujni bodo kratkoročni in srednjeročni ukrepi za lažji dostop mladih in žensk do trga dela, za lažje ponovno vključevanje delavcev, ki so bili zaradi krize izključeni s trga dela, ter za usposabljanje in poklicno prekvalificiranje. V EU bi bilo treba do leta 2020 ustvariti 17,6 milijona delovnih mest.

⁽⁶⁾ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij *Pilotna faza pobude za projektne obveznice Evropa 2020*, COM (2011) 0660 final.

⁽⁷⁾ Stališče Evropskega parlamenta, sprejeto v prvi obravnavi dne 13. decembra 2011 z namenom sprejetja Uredbe (EU) št. .../2011 Evropskega parlamenta in Sveta o spremembi Uredbe Sveta (ES) št. 1698/2005 glede nekaterih določb o finančnem upravljanju za nekatere države članice, ki imajo ali jim grozijo resne težave v zvezi z njihovo finančno stabilnostjo – P7_TC1-COD(2011)0209.

C. PREVELIK POUKAREK NA FISKALNI KONSOLIDACIJI

25. Odbor se popolnoma strinja, da je proračunska konsolidacija nujna za odpravo hudih fiskalnih neravnovesij in obnove zaupanja. Vendar pa izraža zaskrbljenost, ker se v fiskalnem paktu pripisuje velika teža **varčevalnim ukrepom**. Pripravitelj je treba učinkovito oceno socialnih posledic teh ukrepov in si hkrati z vsemi močmi prizadevati za to, da ne bodo povečali tveganja za revščino in socialno izključenost. Odbor meni, da je treba poiskati pravo ravnovesje med fiskalno konsolidacijo in rastjo. Proračunska disciplina sama po sebi in varčevanje ne bosta dovolj, da bi spravila EU na pot vzdržnosti. Če je že varčevanje do neke mere potrebno, pa morajo biti ukrepi socialno uravnoteženi in upoštevati, kakšen vpliv imajo lahko na različne družbene skupine. Odbor se strinja z generalno direktorico MDS Christine Lagarde, ki je opozorila, da "bo vsesplošno proračunsko varčevanje povsod po Evropi zgolj povečalo nevarnost za recesijo".

26. Odbor izraža skrb, da **Pogodba o stabilnosti, usklajevanju in upravljanju v ekonomski in monetarni uniji**, ki jo je 30. januarja podpisalo 25 držav članic, ne bo prinesla rešitve za sedanjo krizo. Pogodba mora zagotoviti večje upoštevanje pakta za stabilnost in rast v prihodnje, vendar pa je njena pomanjkljivost v tem, da je močno osredotočena na fiskalno ravnovesje in ne omenja sistema zgodnjega opozarjanja ter preglednice (t. i. *scoreboard*) za preprečevanje gospodarskih neravnovesij, ki se pojavljajo npr. v zasebnem sektorju, izgube konkurenčnosti ali nepremičninskih balonov – to pa so dejavniki, ki so močno prispevali k sedanji krizi. Gospodarska rast je del rešitve in spodbuditi jo je mogoče le z nekaterimi strogimi in specifičnimi ukrepi, predvsem v državah članicah, ki jim grozi, da bodo zdrsnile v hudo recesijo. Prizadevanja za konsolidacijo in reforme morajo spremljati ukrepi za spodbuditev rasti.

27. Odbor je zaskrbljen, ker letni pregled rasti poziva k povečanemu varčevanju za doseganje ciljev proračunske konsolidacije **celo v primeru vse slabšega makroekonomskega vzdušja**. Zavzema se za to, da bi morale države članice, ki dobivajo pomoč iz programov finančne pomoči, "še naprej izpolnjevati dogovorjene proračunske cilje, ne glede na možne spremembe makroekonomskih pogojev", pa tudi za to, da bi države članice z velikimi zamudami v prilagajanju, ki so v postopku čezmernega primanjkljaja, "morale pospešiti svoja prizadevanja za konsolidacijo" ter da "možni omejeni popravki glavnih makroekonomskih scenarijev navzdol ne bi smeli povzročiti zamud pri zmanjševanju presežnih primanjkljajev".

28. Stabilizacija z evroobveznicami

28.1 Finančne institucije vlagajo v državne obveznice, od katerih pričakujejo, da so že zaradi lastnih bilanc stanja brez tveganja; iz tega razloga danes institucije raje nalagajo denar pri ECB kot kupujejo tvegane obveznice nekaterih držav članic, s tem pa porivajo finančni sistem v nelikvidno stanje.

28.2 Za rešitev tega problema je potreben močnejši in bolj verodostojen evropski branik, ki ga je treba zgraditi, da bi se

ubranili pred pritiski trgov, in sicer s še pomembnejšo vlogo Evropske centralne banke, ki naj deluje neposredno ali posredno pod pokroviteljstvom evropskega instrumenta za finančno stabilnost ali evropskega monetarnega sistema.

28.3 Odbor priznava obstoj precejšnje nevarnosti moralnega hazardiranja, za katero je treba najti rešitev, vendar meni, da je ta problem v primerjavi z možnim zlomom euroobmočja neznamen. Glede na nepripravljenost držav članic, da bi jamčile za dolg drugih držav članic, in ob upoštevanju, da ECB ne more prevzeti te naloge, Odbor poziva k **nujnemu razmisleku o uvedbi obveznic za stabilnost**. Odbor to vprašanje – po objavi zelene knjige Komisije o stabilnostnih obveznicah – obravnava v ločenem mnenju.

D. VEČ POZORNOSTI IZVAJANJU

29. Cilj strategije Evropa 2020 je zagotoviti, da bo Evropa lahko sodelovala v vse hujši mednarodni konkurenci. Zato Odbor izraža močno podporo temu, da Komisija v celotnem letnem pregledu rasti **poudarja** pomanjkanje ustreznega izvajanja reform na nacionalni ravni.

30. Odbor z veliko zaskrbljenostjo ugotavlja, da je kljub nujnosti sedanjih razmer napredek držav članic pri **izvajanju** napotkov iz letnega pregleda rasti za leto 2011 **pod pričakovani**. Odločitve, sprejete na ravni EU, se prepočasi prenašajo v odločitve na ravni državnih politik.

31. EESO **poziva države članice, naj v celoti izvajajo reforme**, ki so se jim zavezale v svojih reformnih programih. Prevzeti morajo odgovornost za spremembe, ki so potrebne glede na prihodnje gospodarsko upravljanje. To poudarja potrebo po krepitvi procesa evropskega semestra s tesnejšim sodelovanjem nacionalnih parlamentov, socialnih partnerjev in organizirane civilne družbe držav članic v razpravi in spremljanju napredka pri izvajanju nacionalnih reformnih programov.

32. Odbor izraža nezadovoljstvo nad nezadostnostjo zavez iz nacionalnih reformnih programov za leto 2011, ki ne izpolnjujejo večine **ciljev** na ravni EU; ker narašča bojazen, da cilji strategije Evropa 2020 ne bodo doseženi, Odbor poziva Komisijo in predvsem vlade držav članic, naj podvojijo prizadevanja in zapolnijo vrzeli v programih, ki so bile ugotovljene zelo zgodaj, ter zagotovijo, da bodo vlade, zainteresirane strani in državljani v vsaki državi prevzeli odgovornost za reformni program in ga izvedli.

33. EESO poleg tega poziva Komisijo, naj zagotovi, da bodo vse države članice, tudi prejemnice finančne pomoči EU/MDS, prispevale k uresničevanju vodilnih pobud v skladu s svojimi možnostmi.

E. POMEN LETNEGA PREGLEDA RASTI TER VKLJUČITEV ORGANIZIRANE CIVILNE DRUŽBE IN SOCIALNIH PARTNERJEV

34. Letni pregled rasti je podlaga za ustvarjanje potrebnega **splošnega razumevanja prednostnih nalog za ukrepanje na**

ravni držav članic in EU v letu 2012, kar se mora odraziti tudi v nacionalnih gospodarskih in proračunskih odločitvah ter pripravi nacionalnih reformnih programov in programov stabilnosti in konvergence.

35. Letni pregled rasti ima torej pomembno **politično vlogo**, zaradi česar Odbor meni, da ne bi smel biti samo tehno-kratski proces, temveč mora tudi upoštevati stališča Evropskega parlamenta in ključnih akterjev, kot so organizirana civilna družba in socialni partnerji.

36. Glede na sedanje razmere, ko ni več nikakršnega zaupanja v pravilnost dosedanjih protikriznih ukrepov in ko je tudi zaupanje v samo Unijo precej omajano, mora Evropa v ta proces vključiti državljane. Okrepiti je treba **socialni in civilni dialog** na vseh ravneh, da bi dosegli široko soglasje o potrebnih reformah.

37. Ukrepe za izboljšanje evropskega gospodarskega upravljanja morajo spremljati ukrepi za izboljšanje njegove legitimnosti, preglednosti in **odgovornosti**.

38. Odbor poziva k **bolj kakovostnemu in učinkovitemu sodelovanju akterjev organizirane civilne družbe v evropskem semestru**: na ravni EU pri letnem pregledu rasti in pripravi priporočil, ki upoštevajo značilne razmere za posamezno državo članico, na nacionalni ravni pa v celotnem procesu priprave, izvajanja in spremljanja prihodnjih NRP. V samih NRP bi morali biti navedeni podrobni podatki o tem, koliko so bili akterji dejavno vključeni v proces in kako je bil njihov prispevek upoštevan.

39. Strategijo za rast Evropa 2020 bo mogoče uresničiti samo, če ji bo zavezana celotna družba in če bo vsak od akterjev prevzel polno odgovornost za svoj del. V času, ko se sprejemajo pomembne odločitve, ki vplivajo na življenje vseh akterjev, je bolj kot kadar koli prej potrebna njihova **soodgovornost** za reforme.

40. Odbor se namerava še naprej dejavno vključevati v fazo izvajanja strategije Evropa 2020 in spremljati dejavnosti po letnem pregledu rasti 2012. Še naprej bo sodeloval s svojo mrežo nacionalnih ekonomsko-socialnih svetov in podobnih organizacij v prizadevanjih za izboljšanje **posvetovanja, sodelovanja in mobilizacije organizirane civilne družbe** na evropski in državni ravni.

II. DEL

PREDLOGI ODBORA GLEDE PREDNOSTNIH NALOG, KI JIH JE PREDLOŽILA EVROPSKA KOMISIJA

i Odbor podpira pet prednostnih nalog, ki naj bi po mnenju Komisije tvorile podlago za prizadevanja politike v letu

2012: izvedbo diferencirane in rasti prijazne fiskalne konsolidacije, ponovno vzpostavitev dodeljevanja posojil gospodarstvu, spodbujanje rasti in konkurenčnosti, spopadanje z brezposelnostjo in socialnimi posledicami krize ter posodobitev javne uprave.

- ii II. del predstavlja vrsto posebnih prispevkov v zvezi z zgornjimi prednostnimi nalogami. Gre večinoma za navedke iz različnih mnenj EESO, ki so bila sprejeta v letu 2011; pričujoča stališča so nadgraditev mnenja EESO o letnem pregledu rasti 2011, ⁽⁸⁾ ki je bilo sprejeto marca 2011.

1. Izvedba diferencirane in rasti prijazne fiskalne konsolidacije

1.1 Fiskalna konsolidacija

1.1.1 EESO ponovno potrjuje svoja stališča iz mnenja o letnem pregledu rasti 2011, ki so bila predstavljena v točki 1 – *Izvajanje stroge fiskalne konsolidacije* in točki 2 – *Odprava makroekonomske neravnovesij*.

1.1.2 Kakor je bilo izpostavljeno v točkah 1.1 in 1.2 mnenja o letnem pregledu rasti 2011, ⁽⁹⁾ gre po mnenju EESO pri fiskalni konsolidaciji za to, **da se javne finance ponovno uravnatežijo, obenem pa se izognemo zmanjšanju povpraševanja**, ki bi vodilo v recesijo, ta pa bi ustvarila dodatne primanjkljaje in evropsko gospodarstvo pahnila v nadaljnje nazadovanje. Zavzema se za začetek izvajanja programov za zmanjšanje dolga v skladu s konjunktturnimi razmerami ter socialnimi in zaposlovalnimi cilji, zapisanimi v strategiji Evropa 2020.

1.1.3 Evropa mora okrepiti gospodarsko upravljanje ter s tem zagotoviti **proračunsko disciplino** v vseh državah članicah, še zlasti v območju eura. Dogovorjeni sveženj reform, tako imenovani šesterček, skupaj z novimi zakonodajnimi predlogi in s tem povezanim evropskim semestrom za boljše usklajevanje gospodarskih in proračunskih politik ter tesnejši nadzor iz EU, je treba izvajati hitro in pravilno.

1.1.4 A proračunska disciplina v državah članicah ni zadošten pogoj za rast in zaposlovanje ter ekonomsko in socialno kohezijo. Odbor namreč skrbi dejstvo, da so se ob trenutnih pogojih za izdajanje državnih obveznic na trgu izoblikovale razmere, ki bi utegnile spodkopati obnovljeno stabilnost in rast.

1.1.5 Zato Odbor podpira zeleno knjigo o izvedljivosti uvedbe **obveznic stabilnosti**. Meni, da bo upravljanje državnih dolgov s skupnimi jamstvi na območju eura pomemben prispevek k premagovanju akutnih težav ter preboju z mrtve točke, ko rast hromijo varčevalni ukrepi; seveda pod pogojem,

⁽⁸⁾ Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora o letnem pregledu rasti: spodbujanje ukrepov EU za celovit odziv na krizo COM(2011) 11 final, UL C 132, 3.5.2011, str. 26–38.

⁽⁹⁾ Prav tam.

da bodo stroga pravila in ustrezno upravljanje na ravni EU izključili moralno tveganje ter spodbudili odgovorno in predvidljivo ravnanje vlad držav članic.

1.1.6 Ob napredku na tem področju bo **Evropska centralna banka (ECB)** lahko postopno opustila načrtno odkupovanje državnih obveznic, ki zdaj posameznim državam članicam pomaga refinancirati svoje državne dolge. Namesto tega bi lahko – vsaj v prehodnem obdobju – podprla nove obveznice stabilnosti in s tem zagotovila dodatno jamstvo za akterje na trgu.

1.2 Prednost rasti prijazni porabi

1.2.1 Odbor izraža polno podporo temu, da ima prednost **rasti prijazna poraba**. Zlasti je treba zagotoviti, da ukrepi za soočanje z gospodarsko krizo in državnim dolgom ne bodo ogrozili javnih vlaganj v izobraževanje in usposabljanje. Države članice morajo pri razmišljanju o svojih srednjeročnih proračunskih ciljeh posebno pozornost nameniti javnim naložbam v izobraževanje, raziskave in poklicno usposabljanje.

1.2.2 Izkazalo se je, da so izredno pomembni ukrepi javne podpore za **raziskave in inovacije** s specifičnimi, temu namenjenimi programi. EESO poziva Evropsko komisijo, Svet in Evropski parlament, naj te programe, ki so posvečeni energetske učinkovitosti in diverzifikaciji energetskih virov, okrepijo in vključijo kot stalnico v razvojne pobude.

1.2.3 Glede na današnje težke gospodarske razmere pa EESO priporoča tudi dodatno povečanje naložb v **raziskave, razvoj, uvajanje in usposabljanje ter v znanstvene dejavnosti**, ki se uporabljajo v energetske intenzivnih sektorjih. Te naložbe bi morale dobiti zadostno podporo v naslednjem okvirnem programu; omogočena pa bi morala biti tudi izmenjava izkušenj in rezultatov vsaj na evropski ravni. Evropski in nacionalni programi bi morali več pozornosti posvetiti raziskavam in inovacijam v zvezi z energetske učinkovitostjo.

1.3 Aktivne politike trga dela in zavodi za zaposlovanje

1.3.1 Kot je Odbor že opozoril v svojem mnenju o letnem pregledu rasti 2011, ⁽¹⁰⁾ "spodbudo k iskanju dela predstavljajo predvsem učinkovite storitve zavodov za zaposlovanje, 'spodbude' s podporo za brezposelne pa manj". Pri sedanji rekordni stopnji brezposelnosti problem na **trgih dela** ni splošno pomanjkanje delovne sile, pač pa primanjkljaj kvalificiranih delavcev v nekaterih državah članicah ter veliko pomanjkanje razpoložljivih delovnih mest. Bolje je treba razmisliti o razvoju pametne politike povpraševanja, ki spodbuja prihodnjo rast in inovacije ter prispeva k ustvarjanju dodatnih delovnih mest.

1.3.2 Odbor je poudaril, da morajo **javni zavodi za zaposlovanje** dejavneje sodelovati pri oblikovanju politik za usposabljanje prednostnih ciljnih skupin, kot so nizkokvalificirani

⁽¹⁰⁾ Prav tam.

delavci in delavci z nestalno zaposlitvijo, ter najranljivejših skupin, kot so invalidi, starejši brezposelni in priseljenci. Javni zavodi za zaposlovanje bi morali tudi dejavneje sodelovati pri iskanju delovnih mest za dolgotrajno brezposelne osebe ter pri razvoju politik aktivnega zaposlovanja in poklicnega usposabljanja. V ta namen bo treba v mnogih državah močno okrepiti posebne podpore, ki jih zagotavljajo javni zavodi za zaposlovanje, in pri tem posebno pozornost nameniti prikrajšanim skupinam.

1.4 Reforma in posodobitev pokojninskih sistemov

1.4.1 Odbor priznava potrebo po reformiranju in posodobitvi pokojninskih sistemov, vendar meni, da je pritisk na pokojninske sisteme bolj posledica pomanjkanja delovnih mest in naložb kot pa demografije. Kar je potrebno, so spodbude za podaljšanje delovne dobe, skupaj z učinkovito politiko za rast in zaposlovanje. Le z dejansko **politiko "aktivnega staranja"**, katere cilj je večja udeležba starejših v usposabljanju in vseživljenjskem učenju, lahko vzdržno povečamo stopnjo zaposlenosti teh oseb, ki predčasno opustijo delo zaradi zdravstvenih težav, intenzivnosti dela, predčasne odpovedi ali pomanjkanja priložnosti za usposabljanje ali ponoven vstop na trg dela. EESO močno dvomi, da je podaljševanje zakonsko določene upokojitvene starosti kot odziv na demografske spremembe koristno. Poleg tega lahko dvig zakonsko določene upokojitvene starosti poveča pritisk na druge stebre socialne varnosti, kot so invalidske pokojnine ali minimalni dohodki (kar se je tudi zgodilo v nekaterih državah članicah), zaradi česar se napredek pri doseganju trdnejših javnih financ izkaže za lažnega. Po mnenju EESO je ustrežnejša rešitev sedanjo dejansko starost ob upokojitvi bolj približati zakonsko določeni upokojitveni starosti.

1.4.2 Konkretnije pa EESO meni, da so za vzpostavitev ugodnih delovnih pogojev za **starejše** potrebne sistematične spremembe na podlagi svežnja ukrepov, zlasti: spodbude za podjetja, da ustvarjajo starejšim delavcem prilagojena delovna mesta in stabilizirajo obstoječo zaposlenost starejših; proaktivna politika trga dela s celovitimi storitvami za svetovanje in podporo iskalcem zaposlitve za ponovno vključitev starejših brezposelnih oseb na trg dela; ukrepi za zagotavljanje daljše fizične in umske zmožnosti za delo; ukrepi za bolj vključujočo naravo delovnih mest za starejše invalide; ukrepi za večjo pripravljenost ljudi za daljše delovno aktivno obdobje, ki morajo vključevati pozitiven odnos do vseživljenjskega učenja in preventivnega zdravstvenega varstva; razvoj modelov delovnega časa, ki so ugodni za zdravje skozi celotno delovno aktivno življenjsko obdobje; ukrepi, ki jih določijo podjetja s kolektivnimi pogodbami ali v skladu z zakonom za zagotavljanje večje udeležbe starejših v stalnem usposabljanju; ukrepi za ozaveščanje v podporo starejšim delavcem, vključno s široko zasnovanimi kampanjami ozaveščanja za boj proti stereotipom in predsodkom o starejših delavcih in uveljavitev "staranja" kot pozitivnega koncepta; nasveti in podpora za podjetja, zlasti mala in srednja, pri upravljanju človeških virov, usmerjenem v prihodnost, in razvoju organizacije dela, ki je prilagojena starejšim delavcem; oblikovanje ustreznih spodbud za zaposlovanje starejših in njihovo ohranjanje na delovnem mestu brez izkrivljanja konkurence; oblikovanje socialno sprejemljivih spodbud, da bi ljudje delali dlje, za vse, ki lahko najdejo zaposlitev in so sposobni delati; ter – kjer je možno ali zaželeno – razvoj

inovativnih in privlačnih modelov za lažji prehod iz delovno aktivnega življenja v upokožitev v okviru zakonskih pokojninskih sistemov.

1.4.3 Poleg tega EESO v zvezi z Direktivo 2003/41/ES o dejavnostih in nadzoru **institucij za poklicno pokojninsko zavarovanje** ponovno potrjuje točko 5.7 svojega mnenja o letnem pregledu rasti 2011. ⁽¹¹⁾

1.5 Rasti prijazne davčne politike

1.5.1 EESO ponovno poudarja točko 1.4 svojega mnenja o letnem pregledu rasti 2011, ⁽¹²⁾ v kateri je izrazil priporočilo, da se **davčna obremenitev** prenese na nove vire prihodka.

1.5.2 EESO meni, da bi moral tudi **finančni sektor** prispevati ustrezen in znaten delež k prizadevanjem za konsolidacijo davčne politike.

Zavzemati se je treba za uvedbo davka na finančne transakcije (**DFT**) na svetovni ravni in ne samo na ravni EU. Če pa bi se izkazalo, da davek na finančne transakcije na svetovni ravni ni izvedljiv, bi se EESO strinjal, da se sprejme na ravni EU.

1.5.3 Na področju davka na dodano vrednost (**DDV**) Odbor brez pridržka podpira pobudo Komisije za razmislek o možnosti spremembe sistema DDV. Zmanjšati je treba operativne stroške za uporabnike in upravne stroške ter poskuse goljufije. Zlasti občutljiv problem pri tem je obravnava čezmejnih transakcij.

1.5.4 EESO podpira in odobrava predlog nove uredbe o upravnem sodelovanju na področju **trošarin**, ⁽¹³⁾ za katerega meni, da je potrebno in koristno za zagotovitev učinkovitega pobiranja davkov in boj proti goljufijam na področju trošarin.

1.5.5 Za odpravo dvojnega obdavčenja in večjo poenostavitev upravnih postopkov pri čezmejnih primerih EESO priporoča ustanovitev **služb, kjer je mogoče vse urediti na enem mestu** in kjer državljani lahko dobijo informacije, plačajo davke in prejmejo ustrezna potrdila in dokumente, ki se uporabljajo v vsej EU, zavzema pa se tudi za poenostavitev upravnih postopkov pri čezmejnih primerih.

1.5.6 V tem okviru EESO predlaga tudi ustanovitev **opazovalnice za čezmejno obdavčenje** pod okriljem Evropske komisije za neprestano pridobivanje podrobnih in praktičnih spoznanj o obstoječih davčnih ovirah in njihovem razvoju.

⁽¹¹⁾ Prav tam.

⁽¹²⁾ Prav tam.

⁽¹³⁾ Glej dokument COM(2011) 730.

1.5.7 EESO podpira predlog skupne konsolidirane osnove za davek od dohodkov pravnih oseb (**CCCTB**), ker ustvarja boljše pogoje za podjetja, ki poslujejo čezmejno.

1.5.8 EESO pričakuje, da bo CCCTB omogočila precejšnje znižanje stroškov, povezanih z davčnim usklajevanjem, in odpravila izkrivljanje konkurence znotraj EU zaradi davčnih predpisov. Tako naj bi CCCTB spodbujala pošteno in trajnostno konkurenco, ki pozitivno vpliva na rast in ustvarjanje delovnih mest.

1.5.9 Odbor podpira pregled direktive o obdavčitvi energije, ki državam članicam, ki to želijo, v skladu s strategijo Evropa 2020 omogoča, da del obdavčitve dela ali kapitala prenesejo v obliko obdavčitve, ki spodbuja do okolja odgovorno ravnanje in energetska učinkovitost.

1.5.10 Obdavčitev CO₂ dopolnjuje sistem EU za trgovanje z emisijami (EU **ETS**).

1.5.11 Vendar pa EESO obžaluje, da prenova direktive o obdavčitvi energije ni bolj ambiciozna in doslednejša. Evropska komisija se je odločila v besedilo vključiti izjeme in izvzeta, katerih cilj je izogniti se nezadovoljstvu nekaterih držav članic ali pa doseči zadovoljstvo drugih.

1.5.12 Kar zadeva goriva za ogrevanje, cenovni signal, povezan z obdavčitvijo, ne bo imel učinka, tako pa bi lahko ostalo tudi po prenovi direktive o obdavčitvi energije.

1.5.13 Nekateri sektorji (npr. kmetijstvo, gradbeništvo, javni prevoz itd.) ostajajo deloma ali v celoti izvzeti. Težko je videti skladnost med vsemi temi izjemami, tudi zato, ker potrebe po njih ne utegnejo razumeti tisti, ki od njih nimajo koristi.

2. Ponovna vzpostavitev dodeljevanja posojil gospodarstvu

2.1 Zdrav finančni sistem

2.1.1 Treba se je lotiti hudih pomanjkljivosti pri **ureditvi in nadzoru mednarodnih financ**. Čim prej je treba odpraviti vse večje neravnovesje med privatizacijo dobičkov in socializacijo izgub v finančnem sektorju. Treba je določiti pogoje za regulativni okvir, da bodo finančni posredniki prevzeli svojo osnovno vlogo in spet služili realnemu gospodarstvu, dajali posojila za dejanske projekte ter vlagali v premoženje, ne pa več kupčevali z obveznostmi. Javno podporo finančnim ustanovam morajo spremljati potrebne izboljšave pri upravljanju podjetij, ki bodo prvi korak k temeljiti reformi industrije v podporo rasti in zaposlovanju.

2.1.2 EESO soglaša s pomisleki Komisije, da podpora **nesolventnim finančnim institucijam** na račun javnih financ in enakih konkurenčnih pogojev na notranjem trgu v prihodnje ne bo več sprejemljiva. EESO pričakuje, da bo Komisija izvedla temeljito oceno učinka potrebnih stroškov, človeških virov in zakonodajnih reform. Poleg realističnega predloga je treba

pripraviti časovni okvir za zaposlovanje človeških virov, ob upoštevanju, da slednji morda na trgu ne bodo takoj na voljo.

2.1.3 EESO priznava, da se je Evropska komisija odzvala na vse večjo kompleksnost in pomanjkanje preglednosti v finančnem sistemu. Odbor zato poziva finančno industrijo k **pravilni uporabi nove zakonodaje** in k uvedbi samoregulacije, da se zagotovijo ustrezne in poštene prakse ter olajša dostop do preglednih finančnih produktov.

2.1.4 EESO poziva k vključitvi **finančnega izobraževanja** kot obveznega predmeta v učne načrte izobraževalnega sistema ter nadalje v načrte usposabljanja in preusposabljanja delavcev. Finančno izobraževanje kot učni predmet bi moralo spodbuditi zavestno varčevanje s poudarkom na družbeno odgovornih finančnih produktih. Finančno izobraževanje, ki bo vsem dostopno, bo koristilo celotni družbi.

2.1.5 EESO ponovno potrjuje točko 3.6 svojega mnenja o letnem pregledu rasti 2011⁽¹⁴⁾ in pozdravlja pobudi o **prodaji na kratko in zamenjavah kreditnega tveganja**. Ti pobudi bosta odpravili nasprotujoče si ureditve in ustvarili jasno sliko tega področja finančnih trgov, pristojnim organom pa dali pooblastila, da bodo lahko zahtevali večjo transparentnost za instrumente, ki jih zajema uredba.

2.1.6 EESO pozdravlja določbe za transparentnost trga, za katere pričakuje, da bodo zelo koristne, ter regulativno vlogo Evropskega organa za vrednostne papirje in trge (ESMA), a opozarja, da pretirano vmešavanje lahko destabilizira trge.

2.1.7 EESO meni, da bi se morale države članice, če želijo vzpostaviti delujoč **sistem bančnih reševalnih skladov**, najprej sporazumeti o sprejetju skupnih metod in enotnih pravil, s katerimi bi preprečile izkrivljanje konkurence.

2.1.8 Najbolj skrb zbujujoč je makroekonomski scenarij. EESO izraža bojazen, da bodo bančni reševalni skladi s **preusmerjanjem sredstev** vplivali na posojilno sposobnost bančnega sektorja.

2.1.9 EESO meni, da bi morala Komisija, preden sprejme kakršen koli ukrep za uvedbo **bančnih dajatev**, opraviti poglobljeno oceno skupnega učinka teh dajatev in bančnih reševalnih skladov. Preden se sprejme odločitev o uvedbi bančnih reševalnih skladov, je treba oceniti, kolikšni bodo stroški celotnega sistema, v kolikšni meri bo ta vplival na posojilno sposobnost bančnega sektorja in kako dolgo bo trajalo, da bo sistem postal dovolj učinkovit oziroma dosegel svojo ciljno velikost. EESO predlaga, da se v teh ocenah predvidi najslabši možni scenarij.

2.1.10 EESO izrecno pozdravlja dejstvo, da bo predlagana uredba v prihodnje prepovedala zaračunavanje **večstranskih pristojbin za izmenjavo za posamezno neposredno bremenitev**. To vnaša jasnost in preglednost v zapletena pogodbena

⁽¹⁴⁾ Prav tam.

razmerja, na podlagi katerih potekajo plačilni postopki, kar bo koristilo zlasti malim in srednje velikim podjetjem.

2.1.11 Po ugotovitvah ocene učinkov, ki jo je izvedla Komisija, mala in srednje velika podjetja zaradi novih kapitalskih zahtev ne bi bila prikrajšana, vendar Odbor izraža pomisleke in poziva Komisijo, naj skrbno spremlja dogajanja na področju **bančnih posojil in bančnih stroškov** za mala in srednje velika podjetja. Poleg tega podpira pregled ocenjevanja tveganja za posojila malim in srednje velikim podjetjem, ki naj bi ga opravila Komisija.

2.1.12 Protiutež novi uredbi mora biti izvajanje **načrtov za oživitve in reševanje** na podlagi ureditev, kot so načrti poslovanja v primeru krize ali zloma (angl. *living wills*). Medtem ko bo država še naprej zagotavljala jamstva za manjše vloge, pa se je treba znebiti moralnega tveganja zaradi neomejene državne podpore propadlim bankam. Če bo ureditev dovolj jasna, bodo morali vlagatelji, upniki in direktorji prevzeti neposredno odgovornost za prihodnjo odpornost vsake kreditne institucije.

3. Spodbujanje rasti in konkurenčnosti za danes in jutri

3.1.1 EESO potrjuje svoja stališča iz mnenja o letnem pregledu rasti 2011, ki so bila predstavljena v točki 8 – *Izkoriščanje potenciala enotnega trga*, točki 9 – *Privabljanje zasebnega kapitala za financiranje rasti* in točki 10 – *Ustvarjanje stroškovno učinkovitega dostopa do energije*.

3.2 Raziskave in inovacije

3.2.1 EESO priporoča, da Evropska komisija razvije celotno strategijo za **raziskave in inovacije** in v ta namen izpelje dopolnilne strukturne ukrepe v lastni instituciji in v posvetovalnih organih, ki jo podpirajo, ter končno poviša prihodnji proračun za raziskave in inovacije.

3.2.2 EESO tudi pozdravlja pomembno politično nalogo, da se v vsej Evropi ustvarijo zanesljivi in **inovacijam prijazni okvirni pogoji** z zadostno prožnostjo, s katerimi bi se odpravile ovire za potencialne izumitelje in inovacijske procese, kot so sedanja razdrobljenost in preobremenitev s predpisi ter različni upravni postopki 27 držav članic in Evropske komisije.

3.2.3 Odbor priporoča še večja prizadevanja za **odpravo ovir** za hitro uporabo inovacij in uresničitev **Unije inovacij**. Za boljše podporo celotnemu inovacijskemu procesu je treba po mnenju Odbora temeljito in v sodelovanju z udeleženiimi akterji pregledati pravila o državni pomoči, proračunih, javnih naročilih in konkurenci, ki lahko ovirajo⁽¹⁵⁾ uresničevanje zgoraj omenjenega cilja. Razlog za to so ravnovesje in/ali morebitna navzkrižja med konkurenčnim pravom in spodbujanjem inovacij. Zakonodaja s področja konkurence, državne pomoči in javnih naročil se zato ne bi smela pisati in izvajati tako, da bi

ovirala inovacije. Lahko se celo izkaže, da so potrebne reforme. Inovacije je treba včasih tudi zaščititi pred tem, da bi prišle v roke konkurentom, ki hočejo zaustaviti inovacijski proces.

3.2.4 Odbor zlasti pozdravlja, da se inovacije razumejo v **širokem, povezanem smislu** in so tako tudi opredeljene.

3.2.5 Odbor priporoča, da se podporni ukrepi, financiranje in merila ocenjevanja prilagodijo obema vrstama inovacij: tako **postopnim** inovacijam, ki se odzivajo na prevladujoče tržne sile in družbene potrebe, kot tudi bolj **revolucionarnim** inovacijam, ki vplivajo na tržne sile in ustvarjajo nove družbene potrebe, pogosto pa morajo najprej prebroditi težko začetno obdobje.

3.2.6 Odbor poudarja pomembno vlogo **malih in srednjih podjetij (MSP) in mikropodjetij** v inovacijskem procesu ter priporoča, da se podporni programi in ukrepi zlasti prilagodijo tudi njihovim posebnim potrebam. Poleg tega priporoča, da se začne razmišljati o tem, ali in kako bi bila lahko novoustanovljena podjetja za ustrezno obdobje oproščena večine sicer običajnih postopkov in predpisov ter ali bi lahko poleg tega ustvarili dodatne spodbude. To velja tudi za socialno podjetništvo.

3.3 Enotni trg

3.3.1 EESO pozdravlja prizadevanja Komisije, da bi spodbudila rast in okrepila zaupanje v enotni trg. Opozarja, da je enotni trg v **središču evropskega povezovanja**; evropskim akterjem lahko prinese neposredne koristi, evropskim gospodarstvom pa omogoči trajnostno rast. V trenutnih okoliščinah to pomeni, da je delujoč, v prihodnost usmerjen enotni trg ne le zaželen, temveč tudi odločilen za politično in gospodarsko prihodnost Evropske unije. Zato je bistveno, da Komisija pripravi ambiciozne predloge, ne pa zgolj rešuje manjše posamične probleme.

3.3.2 EESO želi ponoviti svoj poziv k celovitemu pristopu. Čeprav meni, da je spodbujanje potenciala rasti in podjetij pomembno, ugotavlja, da bi morali v predlogih več pozornosti posvetiti **potrošnikom in državljanom** kot neodvisnim akterjem pri oblikovanju enotnega trga.

3.3.3 EESO meni, da **ne bi smeli dopuščati nobenih izjem v primerih, ko države članice ne izvajajo zakonodaje EU**, ter znova opozarja Svet in Komisijo, da so zamude, nedoslednosti in pomanjkljivosti pri izvajanju velika ovira za delovanje enotnega trga. Močno se zavzema za to, da bi države članice objavile korelacijske tabele, kar bi prispevalo k boljši prepoznavnosti in razumevanju enotnega trga.

3.4 Enotni digitalni trg EU

3.4.1 V zvezi s tem EESO ponovno potrjuje točko 8.12 svojega mnenja o letnem pregledu rasti 2011, v kar nekaj

⁽¹⁵⁾ UL C 218, 11.9.2009, str. 8, točka 4.8.

mnenjih iz leta 2011⁽¹⁶⁾ pa je že izrazil odločno podporo izvajanju **digitalne agende za Evropo** za zagotavljanje trajnostnih gospodarskih in družbenih koristi enotnega digitalnega trga, ki se opira na internetne povezave visoke kakovosti in visokih hitrosti po dostopnih cenah za državljane po vsej Evropi.

3.4.2 EESO izraža zadovoljstvo nad ustvarjalnim pristopom, ki ga je zavzela Komisija za ureditev sovlaganja pri spodbujanju hitrega in ultrahitrega širokopasovnega dostopa, vendar poziva k zastavitvi še bolj ambicioznih ciljev v zvezi s povezljivostjo, da bi Evropa ostala konkurenčna v svetovnem merilu. Odbor poudarja velik pomen **načel nevtralnosti omrežja** kot temeljnih političnih ciljev na ravni EU in poziva k čimprejšnjemu proaktivnemu pristopu k vključitvi teh načel v zakonodajo EU, s čimer bi zagotovili odprtost interneta po vsej Evropi.

3.4.3 V mnenju o akcijskem načrtu za e-upravo in o okviru interoperabilnosti EESO podpira akcijski načrt Komisije za trajnostno in inovativno obliko **e-uprave**, pri tem pa opozarja, da je treba spoštovati zaveze, sprejete na ministrski konferenci v Malmöju. Zavzema se tudi za **platformo za izmenjavo informacij**, izkušenj in kod na podlagi brezplačne odprtokodne programske opreme, ki je predstavljena v evropskem okviru interoperabilnosti, ter poudarja, da večina sedanjih ovir izhaja iz pomanjkanja čezmejne pravne podlage, razlik v nacionalnih zakonodajah in medsebojno nezdružljivih rešitev, ki jih sprejema države članice.

3.4.4 V mnenju o izboljšanju digitalne pismenosti, e-znanj in e-vključevanja EESO izraža prepričanje, da je neenak dostop do informacijskih in komunikacijskih tehnologij (IKT) posledica gospodarskih in socialnih razlik, ter poudarja, da imajo VSI državljani pravico kritično spremljati vsebine vseh sredstev javnega obveščanja. Zavzema se tudi za to, da bi morale EU in države članice zagotoviti dostopnost digitalnih tehnologij z **vseživljenjskim pridobivanjem e-znanja** zaradi poklicnih in/ali osebnih razlogov ter zaradi državljanstva, medtem ko je treba dostop do infrastrukture in orodij razumeti kot temeljno pravico.

3.5 Informacijska družba

3.5.1 Glede **nove uredbe o gostovanju** EESO meni, da je predlagano znižanje zgornje meje cen sorazmerno in ustrezno za zagotavljanje razpoložljivosti in dostopa do storitve splošnega gospodarskega pomena po sprejemljivih cenah ter da gre v pravo smer, namreč k srednjeročni odpravi posebnih cen gostovanja v vseh možnih oblikah. Vendar pa tudi obžaluje, da predlogu Komisije ni bila priložena ocena učinka novih ukrepov na zaposlovanje in delovne pogoje v sektorju mobilnih komunikacij.

3.6 Energetika

3.6.1 EESO meni, da učinkovitost čezmejnih energetskih trgov prispeva k zanesljivosti oskrbe, optimalnemu kriznemu upravljanju in zmanjšanju tveganja dodatnih stroškov, ki

vedno doletijo končnega uporabnika. Postopno izboljšanje notranjega trga z energijo omogoča znatne prihranke, od katerih bodo imeli koristi tako podjetja kot zasebni uporabniki.

3.6.2 Odbor ugotavlja, da na energetskih veleprodajnih trgih v EU še vedno obstajajo različni pogoji in **diskriminacija**; povezanost trgov nikakor ni zadostna, tudi zaradi strukturnih pomanjkljivosti omrežja, zlasti pa zaradi pomanjkanja čezmejne povezanosti. Še vedno obstajajo precejšnje ovire za nediskriminatoren dostop do omrežja in do prodaje električne energije.

3.6.3 Odbor meni, da je nujno nadaljevati izgradnjo **"Evrope na področju energije"**, ki bo ščitila splošne interese EU in potrošnikov, zagotavljala zanesljivo oskrbo z energijo, ohranjala socialno, ekonomsko in okoljsko trajnost s preišljenimi politikami, ki bodo porazdeljevale ugodnosti in nadzorovale ustreznost stroškov, ter vzdrževala povezanost trga kot nujno podlago za razvoj socialnega tržnega gospodarstva.

3.6.4 EESO poziva k sprejetju **celostnega pristopa**, ki naj poveže notranjo in zunanjo politiko ter z njima povezane politike, kot sta sosedska politika ali politika varstva okolja. Enostranskost na energetskem področju je treba premagati z močno skupno politiko energetske solidarnosti, ki temelji na diverzifikaciji, ustrezni kombinaciji energetskih virov, prilagojeni razmeram in značilnostim posameznih držav članic, predvsem pa na okoljski trajnosti.

3.6.5 Glede prispevka energetike k rasti EESO:

- poudarja, da so energetska učinkovitost in prihranki v veliki meri odvisni od ukrepov, ki jih sprejmejo državljani, podjetja in delavci, ter sprememb v njihovem obnašanju,
- poudarja, da bi varčevanje z energijo moralo prispevati h gospodarskemu razvoju, socialnemu blagostanju in kakovosti življenja,
- poudarja pomen izbire pravih instrumentov in meni, da so prostovoljni sporazumi koristni, vendar pa so v primerih, ko pozitivne spodbude ne učinkujejo, potrebni obvezni ukrepi,
- poudarja pomen sproizvodnje kot zelo učinkovite proizvodnje energije,
- ne podpira določitve zavezujočega splošnega cilja za energetska učinkovitost, marveč priporoča usmeritev vseh prizadevanj v doseganje resničnih rezultatov ter
- poudarja potrebo po zagotavljanju finančne podpore in naložb za izkoriščanje velikega potenciala v novih državah članicah.

⁽¹⁶⁾ Npr. mnenja UL C 107, 6.4.2011, str. 53; UL C 318, 29.10.2011, str. 9; UL C 376, 22.12.2011, str. 92; UL C 24, 28.1.2012, str. 131–139.

3.6.6 Glede **načrta za energetska učinkovitost** Odbor priporoča Komisiji, da:

- izvede in objavi temeljito študijo belih certifikatov,
- uporabi ciljne ukrepe za obravnavo posamičnih primerov velikih neizkoriščenih potencialov na področju energetske učinkovitosti in v posebnih primerih zagotovi, da bo mogoča državna pomoč,
- zahteva zagotovljen dostop do omrežja za električno energijo iz sproizvodnje, da bi bistveno povečali delež sproizvodnje toplote in električne energije.

3.6.7 Glede ukrepov za spodbujanje **sprememb obnašanja** Odbor priporoča Komisiji, da:

- postavi v središče uporabnika energije,
- v večji meri spodbuja vlogo javnega sektorja pri izboljšanju energetske učinkovitosti, kot zgled, ki naj bi mu sledila podjetja in gospodinjstva,
- preuči obnašanje ljudi ter informacije in ukrepe za ozaveščanje prilagodi različnim skupinam uporabnikov,
- zagotovi, da bodo uporabniki imeli korist od ukrepov,
- po potrebi zagotovi skrbno zasnovane in učinkovite spodbude, saj že skromne spodbude lahko prinesejo rezultate,
- tako gradbeniki kot vlade zagotovijo, da se bodo dodatne naložbe v zgradbe odražale v njihovi ceni,
- se okrepi in prilagodi izobraževanje in usposabljanje v gradbeništvu,
- spodbuja usposabljanje o energetska učinkovitosti za javno upravo, tudi na področju zelenih javnih naročil,
- preuči probleme in po potrebi spremeni določbe glede izkaznic o energetska učinkovitosti zgradb ter novi sistem znakov za okolje za aparate,
- presodi učinke uvedbe pametnih števecv na uporabnike energije in predlaga dodatne ukrepe za doseganje resničnih koristi,
- se nadaljujejo dobro delujoči nacionalni dolgoročni pristo- voljni sporazumi, se razvijajo in uporabljajo tudi v javnem sektorju,

— se zares pritegnejo vse zainteresirane strani – državljani, podjetja, delavci.

3.6.8 EESO meni, da je treba okrepiti ukrepe za boj proti **energetski revščini**, ki grozi, da bodo izključene vse večje skupine državljanov (zeleni možnosti so lahko drage z vidika višjih tarif in/ali davčnih bremen, zlasti za najšibkejšo sloje), zbrati evropske izkušnje za ustvarjanje novih zelenih delovnih mest – učinkovitih, trajnostnih in konkurenčnih –, zmanjšati neenakosti⁽¹⁷⁾ ter zagotoviti potrošnikom "dostop do energetskih storitev in delovnih mest, ki ga ustvarja gospodarstvo z nizkimi izpusti CO₂".⁽¹⁸⁾

3.7 Promet

3.7.1 V zvezi s prispevkom prometa k rasti EESO ugotavlja, da je **cilj zmanjšati emisije CO₂ za 60 %** do leta 2050, ki je zapisan v beli knjigi o prometni politiki, v skladu s splošnim stališčem EU o varovanju podnebja ter da zagotavlja ravnotežje med potrebo po hitrem zmanjšanju emisij toplogrednih plinov in možnostjo takojšnjega začetka uporabe alternativnih goriv, tako da bo prometni sektor lahko še naprej imel pomembno vlogo v gospodarstvu Unije. Predlaga tudi, da se ta dolgoročni cilj iz načrta dopolni z nizom bolj specifičnih, merljivih in srednjeročnih ciljev za zmanjšanje odvisnosti od nafte ter zmanjšanje hrupa in onesnaženosti ozračja.

3.7.2 Komisija obravnava potrebo po povečanju konkurenčnosti **alternativnih načinov prevoza v primerjavi s cestnim prevozom**. Odbor ta cilj podpira, vendar le, če bo izpolnjen s spodbujanjem večje zmogljivosti in kakovosti prevoza po železnici, celinskih plovni poti in na kratke razdalje po morju, pa tudi z učinkovitimi intermodalnimi storitvami, ne da bi bil pri tem oviran razvoj učinkovitih in trajnostnih cestnih storitev znotraj EU.

3.7.3 Glede prometa na notranjem trgu EESO priznava, da ima ključno vlogo kot **dejavnik konkurenčnosti in blaginje** ter da je treba vzpostaviti celosten evropski prometni sistem, okrepiti trajnostno razsežnost in spodbuditi načine prevoza z nizkimi emisijami ogljika, energetska učinkovitost in gospodarnost z viri ter zanesljivo in neodvisno oskrbo z energijo, pa tudi odpraviti prometne zastoje. Zato se strinja, da se je treba posvetiti čim boljšemu delovanju multimodalnih logističnih verig ter učinkovitejši uporabi prometne infrastrukture. Podpira tudi strategijo načrta, da bi v primerjavi s prejšnjimi belimi knjigami sprejeli več tržno usmerjenih ukrepov.

3.8 Industrija

3.8.1 Odbor močno podpira **celostni pristop** in okrepljeno medsebojno povezanost politik EU pa tudi poglobljeno usklajevanje med EU in državami članicami na področju industrije. Cilj je trajnosten in konkurenčen evropski industrijski sektor v globalnem gospodarstvu.

3.8.2 EESO meni, da bi morala okrepljena medsebojna povezanost spodbuditi celostne pristope na **popolnoma delujočem notranjem trgu** znotraj socialno-tržnega gospodarstva, in

⁽¹⁷⁾ UL C 48, 15.2.2011, str. 65.

⁽¹⁸⁾ UL C 48, 15.2.2011, str. 81.

sicer prek pametne pravne ureditve, raziskav in razvoja ter inovacij, dostopa do finančnih sredstev, energetske učinkovitega in nizkoogljičnega gospodarstva, politik na področju okolja, prometa, konkurence in zaposlovanja, izboljšanja znanj in spretnosti ter sposobnosti, trgovine in s tem povezanih vprašanj ter dostopa do surovin.

3.8.3 Kljub vidnemu napredku sta deloma zaradi različnih pristopov k podjetništvu še vedno prisotni razdrobljenost notranjega trga in premajhna osredotočenost. Povezava med **dokonanjem notranjega trga in industrijskimi politikami** se prepegosto spregleda. EESO je večkrat poudaril, da je treba ustvariti prave pogoje, pri čemer je treba upoštevati potrebo po pravilih, prilagojenih sektorjem, in tematska vprašanja, ki upoštevajo zelo razvejane globalne vrednostne mreže.

3.8.4 Industrijska politika zadeva vse vrste medsebojno povezanih **proizvodnih in storitvenih panog**. Meje med posameznimi sektorji so vse bolj zabrisane. MSP so vse bolj pomembna tako z vidika dodane vrednosti kot ustvarjanja delovnih mest. Ti dejavniki zahtevajo pametno horizontalno in sektorsko zakonodajo in/ali pravno ureditev ter spremljevalne ukrepe. Upoštevati bi bilo treba zapletenost mednarodnih omrežij in celostnih proizvodnih procesov.

3.9 Storitve

3.9.1 EESO meni, da so sklepi Komisije o **učinkih direktive o storitvah** in delovanju storitvenega sektorja preuranjeni. Direktiva je začela veljati šele pred nekaj leti. Vse države članice niso enako zadovoljne z njo, v domačo zakonodajo jo morajo prenesti vsaka na svoj način.

3.9.2 **Direktiva o storitvah** se je pripravljala na podlagi stare pogodbe, po kateri je enotni trg še užival absolutno prednost. V Lizbonski pogodbi pa drugi interesi niso več podrejeni ekonomskim, ampak so jim enakovredni. Zanimivo bi bilo preveriti, v kakšnem razmerju do nove pogodbe sta zakonodaja in sodna praksa, ki sta nastali v okviru stare pogodbe.

3.10 Zunanja razsežnost rasti

3.10.1 V zvezi z zunanjo razsežnostjo rasti in **zanesljivostjo oskrbe s surovinami** se EESO zavzema za dejavnejšo zunanjo politiko glede zanesljivosti oskrbe s surovinami za industrijo EU. V ta namen bi bilo treba opredeliti ključne smernice diplomacije za surovine, o katerih bi se morale dogovoriti države članice. Dvostranski trgovinski sporazumi in diplomatska dejavnost so bistvenega pomena za zagotavljanje nujno potrebnih surovin za industrijo v EU. To je takojšen in težak izziv za novoustanovljeno diplomatsko službo EU. Treba se je ne le neposredno osredotočiti na zagotavljanje ključnih surovin, temveč ustvariti tudi pozitivno okolje za interese EU v ciljnih državah. Dejstvo, da spada EU med najbolj priljubljene in najpomembnejše trge na svetu, je treba izkoristiti.

3.10.2 EESO meni, da mora EU povečati svojo pogajalsko moč, da bi – na podlagi svoje primarne in sekundarne zakonodaje – izboljšala **dostop do trgov javnih naročil v tretjih državah**, glede na to, da je odprla več kot 80 % svojih trgov javnih naročil, druga pomembnejša razvita gospodarstva pa so jih odprla zgolj 20 %.

3.10.3 EESO odločno poziva Evropski parlament, Svet in Komisijo, naj tako na notranji kot na mednarodni ravni zagotovijo učinkovitejšo in bolj strateško **zaščito interesov EU** na področju dostopa do trgov javnih naročil, s čimer bodo okrepili verodostojnost EU na svetovni ravni, a tudi stanovitnost in razvoj evropskega gospodarskega in socialnega modela.

3.10.4 Kot eden od zunanjih vidikov strategije Evropa 2020 bi **trgovinska politika EU** morala zagotavljati, da bi trgovina prispevala k trajnostni rasti, ki je trenutno potrebna za izhod iz krize, ter s tem ohranjala socialno tržno gospodarstvo in spodbujala k prehodu na nizkoogljično gospodarstvo. Po mnenju Odbora bi morali ustvariti jasnost glede nekaterih vidikov obstoječe zakonodaje o trgovini, zlasti na področju subvencij in državnih pomoči, ter vztrajati pri pravilih in vrednotah EU, po potrebi tudi s postopki pred organom Svetovne trgovinske organizacije za poravnavo sporov, s čimer bi prispevali k ustvarjanju sodne prakse, ki bo bolj v skladu z načelom EU o poštenih konkurenci, zlasti v zvezi s hitro razvijajočimi se državami.

3.10.5 Glede **trgovine in naložb** je EESO mnenja, da je bistveno ohraniti varnost vlagateljev iz EU, kar je v interesu tako podjetij EU kot držav v razvoju. Odbor pozdravlja novo pristojnost Evropske komisije na področju neposrednih tujih naložb (NTN), ki bo povečala pogajalsko moč EU in ji omogočila, da postane pomembnejši akter in ima boljši dostop do glavnih trgov tretjih držav ob sočasni zaščiti vlagateljev, kar bo okrepilo njeno mednarodno konkurenčnost. Hkrati pa vztraja, da se morata trgovinska in naložbena politika EU skladati z gospodarsko politiko in drugimi politikami Unije, vključno s politikami o varstvu okolja, dostojnem delu ter varnosti in zdravju pri delu kot tudi razvojno politiko. Sporazumi EU o naložbah bi morali povezati odprto okolje za naložbe z učinkovito zaščito vlagateljev iz EU in jim v državah, v katerih vlagajo, zagotavljati prožnost pri poslovanju. Odbor zato poziva, naj EU izkoristi to priložnost in izboljša ter posodobi sporazume o naložbah, o katerih se pogaja, pri čemer mora graditi na svojih prednostih, ne pa zgolj posnemati drugih. EU mora kritično oceniti nedaven razvoj dogodkov na področju mednarodnega naložbenega prava ter naložbenih politik in praks (vključno z reševanjem sporov med vlagateljem in državo), da bi pri prihodnjih pogodbah o naložbah in poglavjih o naložbah v prostotgovinskih sporazumih zavzela sodoben in trajnosten pristop.

3.10.6 Po mnenju EESO je treba pospešiti proces **internacionalizacije MSP**, da bi jim zagotovili boljši dostop do novih trgov, s čimer bi se povečale njihove zmogljivosti za ustvarjanje novih delovnih mest.

3.10.7 **Dvostranski trgovinski sporazumi**, kakršni so nedavno podpisani prostotrgovinski sporazumi s Kolumbijo, Perujem in Južno Korejo, zaradi novih priložnosti prinašajo številne možne koristi, zato jih je treba ustrezno oglašati med podjetji. Odbor meni, da je treba na dvostranske sporazume gledati kot na instrumente, ki so združljivi z večstranskim pristopom in ga celo krepijo. Kot navaja Komisija, je naša blaginja odvisna od trgovine. Vendar pa Odbor poudarja, da je treba pristop k novemu krogu pogajanj kvalitativno spremeniti: dvostranski pristop lahko prinese več upoštevanja regionalnih in nacionalnih razlik kot večstranski sporazumi, ki nujno temeljijo na širšem pristopu. Poudarja pomen teh sporazumov, ki pospešujejo in spodbujajo sprejemanje in razvoj najboljše prakse na področju okoljskega izboljšanja in spodbujanja trajnostnega razvoja, pa tudi razvoj višjih socialnih standardov in standardov zaposlovanja. Evropa mora v okviru dvostranskih pogajanj jasno povedati, da podpira skupne prednostne vrednote na področju socialnih zadev, prehranske varnosti in varstva okolja. Mednarodna trgovina je v zvezi z vprašanji prehranske varnosti na svetovni ravni hkrati del težav in del rešitve. Pravila mednarodne trgovine morajo spodbujati prehransko varnost, zlasti v najmanj razvitih državah, in jim v skladu z načelom posebne in različne obravnave zagotavljati prost dostop do trgov razvitih, pa tudi hitro se razvijajočih držav.

3.10.8 EESO odobrava predlog podpredsednika Evropske komisije Antonia Tajanija za uvedbo "**preizkusa konkurenčnosti**" pred podpisom sporazumov o trgovinskem partnerstvu med EU in tretjimi državami. Strinja se tudi, da bi bilo treba pred začetkom izvajanja vseh drugih pobud politike (na primer energetske, trgovinske, okoljske, socialne in politike varstva potrošnikov) opraviti oceno njihovih učinkov na konkurenčnost industrije.

3.10.9 Za razvoj zelenega gospodarstva v globaliziranem konkurenčnem okolju in ohranitev vodilne vloge na tem področju bi morala Evropa v svojem lastnem interesu in v interesu podnebja vztrajati pri ambicioznem cilju zmanjšanja emisij toplogrednih plinov. Odbor predlaga, da se pripravijo ocene učinka (na konkurenčnost, zaposlovanje in okolje) in organizirajo javne razprave, da bi bilo mogoče napovedati spremembe v letih med 2020 in 2050 ter utrditi napovedi gospodarskih akterjev in posameznikov.

3.11 Uporaba proračuna EU za rast in konkurenčnost

3.11.1 EESO meni, da zaradi gospodarske in finančne krize ter plazov vse večjih primanjkljajev v večini držav članic Evropska unija danes nima na voljo **proračunskih sredstev**, s katerimi bi lahko uresničila svojo politično strategijo ali zaveze, ki izhajajo iz nove Lizbonske pogodbe.

3.11.2 EESO je tudi mnenja, da je evropski **proračun treba okrepiti, da bo učinkoval kot vzvod**. Nacionalni proračuni in evropski proračun bi se morali dopolnjevati, da bi dosegli ekonomijo obsega in uresničili glavne politične cilje EU.

3.11.3 EESO se zavzema za to, da mora biti proračun EU **zglede** na področju upravljanja, učinkovitosti, preglednosti in nadzora upravnih odhodkov.

3.11.4 Meni, da se je treba oddaljiti od **koncepta "pravičnega povračila"**, ki je v nasprotju z vrednotama solidarnosti in vzajemnih koristi od evropskega povezovanja. Namesto tega je treba uporabiti načelo subsidiarnosti, in sicer tako, da se na evropsko raven prenese vse tisto, kar na nacionalni ravni ni več smiselno in učinkovito. EESO pozdravlja predlog Evropske komisije, v skladu s katerim bi se bilo treba vrniti k načelu lastnih sredstev, ki bi bila lahko uvedena na novo ali pa bi nadomestila nacionalne dajatve.

3.11.5 EESO vztraja, da je treba zagotoviti ustrezno raven zasebnih in javnih finančnih sredstev za **konkurenčnost in inovacije**, ki bi uravnovesila zmanjševanje proračunov. Odločno podpira načrtovane izboljšave čezmejnih pogojev za tvegani kapital kot tudi predloge glede javnih in zasebnih projektnih obveznic EU za naložbe v energijo, promet in IKT. Preučiti bi bilo treba tudi projektne obveznice za druga področja, npr. raziskovalne in predstavitvene projekte. Kohezijski in strukturni skladi se morajo prav tako osredotočiti na cilje industrijske politike. Razviti je treba nove inovativne zamisli za privabljanje zasebnega kapitala v industrijski sektor.

3.11.6 Ključnega pomena je ohranitev in celo razširitev finančnih virov EU na področju **raziskav in razvoja**. **Veliki evropski projekti** – kot so tisti na področju energije – in vzpostavljane vseevropske infrastrukture, ki jih sofinancira ena ali več držav članic, bi morali ustvariti učinke vzvoda.

3.11.7 Oktobra 2010 je Komisija sprejela sporočilo z naslovom *Prispevek regionalne politike k pametni rasti v okviru strategije Evropa 2020*,⁽¹⁹⁾ v katerem je jasno poudarila pomen inovacij, raziskav in razvoja v vsej Uniji ter opozorila na vlogo, ki jo lahko ima regionalna politika na tem področju. Poudarila pa je tudi, da so bila **sredstva, ki so na voljo za inovacije**, doslej črpana razmeroma počasi. Dejstvo, da predlog Komisije iz leta 2011 o spremembi Uredbe Sveta (ES) št. 1083/2006 glede nekaterih določb o finančnem upravljanju za nekatere države članice, ki imajo resne težave ali obstaja nevarnost, da bi v tovrstne težave zašle v zvezi s svojo finančno stabilnostjo (COM(2011) 482 final), ne dovoljuje, da bi Unija 100-odstotno financirala inovacijske projekte, kar bi koristilo predvsem MSP, je tako izgubljena priložnost.

3.11.8 EESO je vedno podpiral **program vseevropskih prometnih omrežij** in mu ponovno izraža svojo podporo. Vendar ugotavlja, da ima razširjena Evropa večje potrebe na področju prometne infrastrukture in da je treba razmisliti o tem, kako bi obstoječe politike in instrumente za njihovo izvajanje prilagodili prihodnjim izzivom.

⁽¹⁹⁾ Glej dokument COM(2010) 553.

3.11.9 Za večji tržni delež **alternativnih načinov prevoza** so potrebne znatne naložbe v infrastrukturo, med drugim tudi v cestno infrastrukturo. Zatekanje k zasebnim naložbam in pristojbinam za uporabo infrastrukture ne more biti rešitev za vse težave. Odbor je sicer že v številnih prejšnjih mnenjih izjavil, da ne nasprotuje internalizaciji v prometnem sektorju. Strinja se, da morajo v skladu s konceptom "**onesnaževalec plača**" gospodarski instrumenti odražati dejanske stroške prometa za družbo, s čimer pripomorejo k trajnostnemu vedenju na trgu. Prihodke od dodatnih pristojbin je treba nameniti za razvoj trajnostnega prometa in optimizacijo celotnega prometnega sistema, da se doseže resnično trajnostna politika mobilnosti. Te pristojbine je treba tudi ločiti od pristojbin, uvedenih za namene financiranja, tj. v skladu z načelom "uporabnik plača".

3.11.10 EESO meni, da je nujno sprejeti **kombinacijo politik**, ki vključuje:

- ukrepe za izboljšanje energetske učinkovitosti,
 - varne sisteme za zajemanje in shranjevanje CO₂ (CCS),
 - konkurenčen razvoj obnovljivih virov energije,
 - preobrazbo elektrarn za nizkoogljično proizvodnjo energije,
 - ukrepe za razširitev visoko učinkovite kogeneracije (soprodukcije toplotne in električne energije (CHP)).
- 3.11.11 V zvezi z instrumenti integriranega evropskega energetskega trga je treba po mnenju EESO nujno sprejeti **program naložb** na podlagi soglasja, in sicer na naslednjih področjih:
- pametna omrežja in izboljšanje omrežij za prenos energije,
 - raziskave in razvoj skupnih programov na področjih energetske trajnosti, nanoznanosti in nanotehnologij, aplikacij informacijske tehnologije za velike omrežne sisteme in mikrosistemov za avtomatizacijo stanovanj,
 - sposobnosti za upravljanje kompleksnih sistemov in zagotavljanje stabilnega referenčnega okvira za industrijo ter za javne in zasebne akterje,
 - krepitev strukturiranega in interaktivnega dialoga s socialnimi partnerji, potrošniki in javnostjo.

3.11.12 EESO se zavzema za prednostno obravnavo **projektov energetske diverzifikacije**, ki se izvajajo v sosednjih državah, kot so energetski koridor EU-Kaspijsko morje-Črno morje, in še zlasti plinovod *Nabucco*, infrastruktura za utekočinjeni zemeljski plin (LNG), medsebojne povezave električnih omrežij in dokončanje evrosredozemskih povezav električne (*Medring*) in plinske infrastrukture ter uresničevanje novih

projektov naftne infrastrukture evropskega pomena, kot so projekti Odesa-Gdansk, Constanța-Trst in *Nord Stream* (Severni tok).

4. Spopadanje z brezposelnostjo in socialnimi posledicami krize

4.1.1 Po mnenju EESO je trajna in stabilna gospodarska rast **glavni pogoj za ustvarjanje novih delovnih mest**. EESO pozdravlja dejstvo, da je precej institucij in organizacij v svojih predlogih za izhod iz krize upoštevalo socialno dimenzijo oživitve gospodarstva.

4.1.2 Odbor meni, da je pomembno razvijati pobude, ki omogočajo razvoj **sektorjev z najvišjim potencialom za zaposlovanje**, kot so nizkoogljično gospodarstvo z učinkovito rabo virov ("zeleni delovna mesta"), zdravstveni in socialni sektor ("srebrna delovna mesta") ter digitalno gospodarstvo.

4.1.3 Med prednostne ukrepe EESO uvršča razvoj potenciala novih **podjetnikov**, zlasti podjetnic, **zaposlovanje mladih** in podporo vodilni pobudi Mladi in mobilnost.

4.1.4 EESO meni, da je bistvenega pomena razširjati **podjetniško kulturo** in iniciativnost v okolju, ki ob spoštovanju kolektivnih pogodb in nacionalnih praks podpira podjetnike, se zaveda tveganj na trgu in ceni človeški kapital.

4.1.5 EESO zlasti poziva k pripravi časovnega načrta, da se nemudoma zagotovijo pogoji za **razvoj novih inovativnih podjetij in podpora obstoječim MSP**, s čimer bi prispevali k ustvarjanju novih delovnih mest, potrebnih za izhod iz krize, in k oživitvi trajnostne rasti. Predvidene ukrepe je treba načrtovati na evropski, nacionalni in regionalni ravni, v proces pa vključiti tako komercialna in nekomercialna podjetja kot tudi podjetja socialne ekonomije. Poleg časovnega načrta je treba predvideti tudi usposabljanje brezposelnih in mladih, da se jim zagotovi dostop do novih delovnih mest.

4.1.6 Spodbujanje **zelenih delovnih mest** mora potekati s kombiniranjem spodbud in kazni, ki bi morale zagotoviti potrebna sredstva, ne da bi občutneje bremenile že tako prazne javne blagajne. Ta vidik financiranja bo ključnega pomena, zato morajo vsi udeleženci pri tem sodelovati, saj strategija Evropa 2020 in programi pomoči ne bodo uspešni, če bodo imele države članice pri proračunu zvezane roke. Podjetjem, ki se bodo zavezala za izboljšanje kakovosti delovnih mest in bolj trajnosten način proizvodnje, bi bilo treba nuditi olajšave in jih podpirati. Podjetja potrebujejo jasen in stabilen pravni okvir, po možnosti s pravili, dogovorjenimi na svetovni ravni. Sporazumna in hitra rešitev problema evropskega patenta bi bila zagotovo korak v pravo smer.

4.1.7 Kakor je Odbor opozoril v svojem mnenju o letnem pregledu rasti 2011, ima pri iskanju izhoda iz krize ključno vlogo **ustrezna plačna politika**. Prilaganje rasti plač skupni rasti produktivnosti v državi z vidika celotnega gospodarstva zagotavlja v makroekonomskem okviru ravnovesje med ustreznim povečevanjem povpraševanja in ohranjanjem cenovne

konkurenčnosti. Socialni partnerji si morajo zato prizadevati za preprečevanje zniževanja plač v smislu politike, ki temelji na iskanju koristi na škodo drugih (t. i. politika *beggar thy neighbour*), in namesto tega plačno politiko usmeriti v produktivnost. Zato EESO odločno zavrača predlog v sporočilu Komisije o letnem pregledu rasti 2012, po katerem je treba poseči v nacionalne plačne sisteme in ki med drugim zahteva "reformne ukrepe" za decentralizacijo kolektivnih pogajanj. Avtonomija socialnih partnerjev in njihova svoboda sklepanja kolektivnih pogodb tudi v prihodnje nikakor ne sme biti postavljena pod vprašaj, kot je bilo zelo jasno navedeno v uredbi o "šesterčku" ukrepov (svežnju šestih ukrepov), tj. Uredbi št. 1176/2011.

4.1.8 EESO ugotavlja, da podjetja uporabljajo različne vrste zaposlitev, kar pa vodi v **nove oblike dela**, zaradi česar prihaja tudi do negotovih zaposlitev, kjer so ljudje zaposleni na podlagi pogodbe za določen čas, prejemajo nizek dohodek, imajo nizko socialno zaščito in nobene pravne zaščite. Vse zaposlitve za določen čas sicer niso negotove – visokokvalificirani samostojni podjetniki lahko na trgu dela samo s pogodbami zelo dobro shajajo. Pač pa je zaposlitev za določen čas negotova, če gre za nizkokvalificirano ali nekvalificirano delo v proizvodnji ali v storitvenem sektorju. Prožna varnost je lahko odgovor na potrebe po prilagodljivem delu, vendar samo pod pogojem, da je varnost podobna kot v primeru pogodbe za nedoločen čas.

4.2 Strukturno neskladje med ponudbo in povpraševanjem po delovni sili

4.2.1 Ključen element pri reševanju težav je dobro in učinkovito **sodelovanje med izobraževalnimi ustanovami, podjetji, socialnimi partnerji in javnimi organi**, zlasti pri napovedovanju prihodnjih potreb po znanju in spretnostih ter sprejemanju ustreznih pobud v zvezi s splošnim izobraževanjem ter poklicnim izobraževanjem in usposabljanjem. Odbor je pozval k izboljšanju kakovosti in učinkovitosti poklicnega izobraževanja in usposabljanja, kar bo povečalo njuno privlačnost in pomen. Upoštevanje števila mladih, vpisanih na univerzo, kot edinega kazalnika pri oblikovanju izobraževalne politike je zavarujajoče, za potrebe trga dela po znanjih in spretnostih pa nebitveno. Sistemi izobraževanja in usposabljanja morajo biti uravnoteženi.

4.2.2 Zaradi demografskih sprememb (starajoča se aktivna populacija in manj mladih, ki prihajajo na trg dela) in hitrosti tehnoloških sprememb v procesih proizvodnje Evropi grozi veliko pomanjkanje **kvalificiranih delavcev**. Zato je najbolj pomembno, da imajo vsi dostop do trga dela in da ga ohranijo ter da pri tem nihče ni izključen. EESO poudarja, da morajo imeti delavci možnost razvijati svoje znanje in poklicne kvalifikacije ter skozi celotno delovno obdobje pridobivati nova znanja, da se bodo lahko prilagodili spremembam na delovnem mestu in izpolnjevali potrebe po kvalificirani delovni sili. Ustrežno in učinkovito izvajanje tega procesa je ena od najpomembnejših nalog EU, da bi ostala konkurenčna glede na ostale svetovne regije.

4.2.3 EESO poudarja, da morajo imeti delavci dostop zlasti do **programov poklicnega usposabljanja**. Iz študij je razvidno, da se tisti delavci, ki najbolj potrebujejo dodatno usposabljanje, najmanj udeležujejo takšnih usposabljanj, zato bodo potrebni različni ukrepi za različne skupine delavcev.

4.2.4 Velik del proračuna bo treba nameniti **najmanj kvalificiranim delavcem**, saj najbolj potrebujejo dodatno izobraževanje. To bi lahko dosegli z namenjanjem osebnega proračuna za usposabljanje, ki bi ga delavci prejeli v obratnem sorazmerju glede na svojo raven izobrazbe, tako da bi najnižje kvalificirani delavci lahko prejeli najvišji znesek.

4.2.5 Za **starejše delavce** je potrebna posebna kadrovska politika, ki upošteva starost. Številne države članice EU so zvišale upokojitveno starost, vendar veliko starejših izgubi zaposlitev še pred upokojitveno starostjo zlasti zato, ker se niso sposobni prilagoditi spremembam. Ta problem bi lahko rešili s posebnim, njim namenjenim usposabljanjem.

4.2.6 Zelo pomembno je, da sta izobraževanje in usposabljanje **učinkovita**. Nekatere države članice preizkušajo nove, učinkovitejše oblike usposabljanja in ponovno odkrivajo pomen učenja na delovnem mestu. EESO poudarja pomen teh projektov in poziva Komisijo, naj jih spodbuja in nadzoruje izmenjavo dobrih praks na tem področju.

4.3 Podpora zaposlovanja, zlasti mladih in dolgotrajno brezposelnih

4.3.1 EESO ponavlja svoj poziv k **merljivim evropskim ciljem za zaposlovanje mladih**: predvsem k 1) določitvi cilja za občutno zmanjšanje brezposelnosti mladih in 2) določitvi štirih mesecev kot najdaljšega roka za mlade za iskanje dela ali učnega mesta. Prepustitev določanja specifičnih ciljev za zaposlovanje mladih državam članicam ni bila uspešna, saj je samo nekaj držav vključilo ustrezne cilje v svoje nacionalne programe reform.

4.3.2 EESO izraža zadovoljstvo, da je bil njegov poziv državam članicam, naj zagotovijo, da vsi mladi v štirih mesecih po zaključku šolanja dobijo zaposlitev, nadaljujejo izobraževanje ali se vključijo v aktivacijske ukrepe, v obliki predloga za tako imenovano **"jamstvo za mlade"** vključen v vodilno pobudo Mladi in mobilnost.

4.3.3 Državam članicam s posebno slabim stanjem na trgu dela mladih, ki morajo hkrati izpolnjevati restriktivne proračunske cilje, je treba olajšati dostop do **sredstev EU** za ukrepe v okviru "jamstva za mlade". Potrebni so pragmatični in prožni postopki ter poenostavitve pri upravljanju uporabe sredstev vse do začasne ukinitve nacionalnega sofinanciranja pri izkoriščanju sredstev iz ESS in drugih evropskih skladov.

4.3.4 EESO je že poudaril, kako pomembno je, da se kljub novi opredelitvi prednostnih nalog proračuna, ki je bila potrebna zaradi gospodarske krize v vseh državah EU, ohranijo in po potrebi povečajo nacionalna in **evropska sredstva za izobraževanje, usposabljanje in zaposlovanje mladih**. EESO v tem smislu poziva k zagotovitvi zadostnih sredstev za pobude, namenjene mladim, v novi finančni perspektivi za obdobje po letu 2014.

4.3.5 Nekatere države so v času krize prikrajšanim skupinam, vključno z mladimi, izboljšale dostop do **nadomestil za brezposelnost** pod ustreznimi pogoji. Vendar so bili ti ukrepi časovno omejeni ali pa obstaja nevarnost, da bodo razveljavljeni v okviru načrtovanih varčevalnih ukrepov. EESO poziva, da je treba v vseh državah članicah preveriti pogoje za dostop brezposelnih mladih do nadomestil in izboljšati možnosti tistih, ki iščejo zaposlitev, pa doslej še niso imeli pravice do nadomestila. Priporočljiva je tudi vključitev ustreznih ciljev v nacionalne programe reform. To bi bil pomemben prispevek k reševanju negotovega položaja številnih mladih, ki vstopajo na trg dela.

4.3.6 Pri starostni skupini od 15 do 24 let je ne le stopnja brezposelnosti dvakrat višja kot pri odraslih, temveč tudi delež **negotovih delovnih razmerij** (v nekaterih državah znaša več kot 60 %), nereguliranih oblik usposabljanja in pripravništva (zlasti v državah južne Evrope) ter zaposlitev, ki zahtevajo nižje kvalifikacije. EESO odsvetuječasne in brezperspektivne rešitve za vključevanje mladih v svet dela: namesto nestalnih zaposlitev in negotovih delovnih pogodb so potrebni ukrepi, ki zagotavljajo, da zaposlovanje za določen čas in slabo plačana delovna mesta s slabim socialnim varstvom ne postanejo pravilo za mlade. V zvezi s **pobudo Komisije glede pripravništva** EESO podpira ustrezen evropski okvir kakovosti, ki ga je treba propagirati tudi pri podjetjih, da bodo zlasti mladim z nižjo stopnjo izobrazbe ponujala zaposlitve, ki spodbujajo učenje, z obvezujočimi pogodbami. Rezultati dualnega sistema poklicnega izobraževanja, ki povezuje splošno izobraževanje in praktično usposabljanje, so bili v več državah pozitivni, zato je treba preučiti možnost uporabe nekaterih njegovih elementov tudi drugod.

4.3.7 Ker povpraševanje po delovni sili zaradi krize še vedno stagnira, narašča dolgotrajna brezposelnost, posledice pa so hude težave pri vstopu na trg dela ter vse večja revščina, merjena z deležem prebivalcev v aktivni dobi ali mlajših, ki živijo v gospodinjstvih brez stika s trgom dela. **EESO državam članicam priporoča, naj posebno pozornost namenijo oblikovanju vključujočega sekundarnega trga dela, na katerem bi z javnimi sredstvi ustvarili primerno število ustreznih delovnih mest**. Tako bi zagotovili, da bi dolgotrajno brezposelni ohranili stik s trgom dela in izboljšali svoja znanja, preprečili povečanje revščine zaradi izgube stika s trgom dela in vključenim delavcem po krizi omogočili mehak prehod na odprti trg dela.

4.4 Socialno podjetništvo

4.4.1 Socialna podjetja so ključna sestavina **evropskega socialnega modela**. Pomembno prispevajo k družbi in k ciljem

strategije Evropa 2020, saj ustvarjajo nova delovna mesta, razvijajo inovativne rešitve za zadovoljevanje javnih potreb ter krepijo socialno kohezijo, vključenost in aktivno državljanstvo.

4.4.2 Odbor meni, da bi s spodbujanjem socialnega podjetništva, zlasti v trenutnih težkih gospodarskih razmerah, hkrati izkoristili njegov **potencial za rast kot tudi njegovo socialno dodano vrednost**. V ta namen je treba razviti in izvajati celovit politični okvir, ki vključuje široko paleto zainteresiranih strani iz vseh sektorjev družbe (civilne družbe ter zasebnega in javnega sektorja) na vseh ravneh (lokalni, regionalni, nacionalni in evropski).

4.4.3 Države članice in institucije EU morajo zagotoviti, da so socialna podjetja pod enakimi pogoji kot druge vrste podjetij vključena in upoštevana **v javnih pobudah in programih podjetniške politike**.

4.4.4 Boljši **dostop do kapitala** in prilagojeni finančni instrumenti so za socialna podjetja izredno pomembni. Komisija bi morala zbrati in izmenjati obstoječe dobre prakse in pobude na področju inovativnosti v državah članicah, kot so hibridni kapital in oblike vzajemnega učinkovanja med javnim in zasebnim kapitalom, ter zagotoviti, da veljavni regulativni okvir EU ne ovira razvoja novih instrumentov.

4.4.5 Ključnega pomena je, da se v **naslednje programsko obdobje strukturnih skladov** izrecno vključijo programi za zagon in razvoj socialnih podjetij.

4.4.6 Komisija bi morala izvesti vseevropsko primerjavo **pristopov k javnemu financiranju**, ki so še posebej primerni za socialna podjetja. Poleg tega bi morala spodbujati javna naročila, pri katerih so upoštevani socialni vidiki, oceniti njihovo razširjenost in se spopasti z vprašanjem določanja strožjih zahtev od predvidenih (*gold-plating*) na tem področju. Pri pregledu pravil o državni pomoči bi morala preučiti možnost popolnega izvzetja socialnih storitev splošnega pomena ali omogočiti oprostitev priglasitve za vse javne storitve malega obsega in nekatere socialne storitve, da bi spodbudila zagon več novih socialnih podjetij.

4.4.7 Zaradi raznolikih pravnih oblik in posebnih socialnih nalog nekatere države članice tem podjetjem vendarle priznavajo **davčne ugodnosti**. Te bi bilo treba oceniti in si jih izmenjati, da bi spodbudili oblikovanje ustreznih pravil.

4.5 Zaščita ranljivih oseb

4.5.1 Kot je Odbor že opozoril v svojem mnenju o letnem pregledu rasti 2011 in kot implicitno priznava tudi Komisija, bi moralo **socialno varstvo** veljati za produktivno naložbo, od katere imamo koristi vsi. Nadomestilo za brezposelnost, ki je

povezano z dinamičnimi politikami trga dela, omogoča stabilizacijo gospodarstva in spodbujanje aktivnega prilagajanja spremembam z izboljšanjem znanja in sposobnosti ter učinkovitimi pobudami na področju iskanja zaposlitve in preusposabljanja. Še naprej je potrebna previdnost glede ukrepov, katerih namen je zaostri merila za upravičenost. Obstaja namreč nevarnost, da se izključene osebe znajdejo v še bolj negotovem položaju, kar je velika ovira pri njihovem (ponovnem) vključevanju na trg dela. Te politike izključevanja bi lahko imele za stranski učinek selitev v druge sektorje socialne zaščite, kot sta socialna pomoč ali nezmožnost za delo, kar ni zaželeno.

4.5.2 EESO poudarja, da imajo delavci potrebo po **socialni zaščiti in zanesljivem dohodku**, da bi lahko delali čim boljše in brez skrbi glede prihodnosti v družbi hitrih sprememb.

4.5.3 EESO poziva institucije EU, naj se bolj zavzemajo za ohranitev **evropskih socialnih standardov**. Prešibka odločenost na tem področju ima namreč za posledico vse večje število revnih med zaposlenimi, vse večje razlike, vse večji strah glede prihodnosti in hkrati vse večje nezaupanje ljudi v sodržavljane, socialne institucije in oblasti – ne le nacionalne, temveč tudi institucije EU, kar se kaže v vse večji evroskeptičnosti v več državah članicah.

4.5.4 **Varčevalni ukrepi** po mnenju EESO ne smejo povečati tveganja za revščino ali še bolj poglobiti neenakosti, ki so se v zadnjih letih že okrepile. Pri vseh ukrepih, povezanih s krizo, je treba paziti, da niso v nasprotju s spodbujanjem povpraševanja in zaposlovanja ter zmanjševanjem negativnih socialnih učinkov. Države članice morajo pri tem paziti tudi na to, da ukrepi za izhod iz gospodarske krize in zadolženosti držav ne bodo ogrozili naložb v politiko trga dela ter splošnega in poklicnega izobraževanja. EESO poziva k pripravi učinkovitih ocen socialnih učinkov, da se preuči, kako bi lahko dosegli cilj EU najmanj 20 milijonom ljudi do leta 2020 odpreti pot iz revščine in socialne izključenosti.

4.5.5 Varčevalni ukrepi najbolj prizadenejo predvsem tiste, ki so najbolj odvisni od socialnih transferjev držav, med drugim osebe z negotovimi zaposlitvami in druge prikrajšane skupine na trgu dela. Največ brezposelnosti je praviloma med tistimi z omejenim dostopom do dohodkovne podpore. Zato so potrebne ustrezne, učinkovite in trajnostne mreže socialne varnosti, pri čemer je treba posebej upoštevati najbolj prizadete in prikrajšane skupine na trgu dela.

5. Posodobitev javne uprave

5.1.1 Glede posodobitve javne uprave EESO meni, da dobro upravljanje vključuje **"upravljanje na več ravneh" in partnerstva s predstavniškimi organizacijami civilne družbe na regionalni ravni**.

5.1.2 **"Upravljanje na več ravneh"** je prilagodljiva struktura odnosov med Komisijo, vladami ter regionalnimi in lokalnimi

oblastmi, prilagojena konkretnim situacijam in tematskim razmislekom, ne pa hierarhičen okvir pristojnosti različnih ravni upravljanja. Za dobro upravljanje so značilni odprti odnosi in manj stroga uporaba načela subsidiarnosti.

5.1.3 **Partnerstvo** je ključni instrument kolektivne zavezanosti, ki prispeva k večji učinkovitosti javne porabe in javnih politik. Eden od instrumentov v tej smeri so lahko nove oblike "učinkovitega partnerstva". Te bi lahko delovale kot spremljevalec inovacijske strategije, z udeležbo in sodelovanjem vseh zadevnih strani, javnih in zasebnih, vključno z bankami, s preprostimi, jasnimi in učinkovitimi pravili za projekte v celotnem času njihovega trajanja ter določenimi roki, pristojnostmi in morebitnimi sankcijami.

5.1.4 EESO poziva institucije EU, pa tudi države članice in regije, naj temeljno načelo Akta za mala podjetja (SBA) **"najprej pomisli na male"** (*Think Small First*) pri odločanju na evropski, nacionalni in regionalni ravni postavijo v ospredje. Državam članicam in regijam priporoča, da to načelo sprejmejo kot podlago za svoje politike na področju MSP ter gospodarskem in industrijskem področju. Meni tudi, da bi moral biti SBA bolj zavezujoč, zlasti za institucije EU. Vendar pa EESO nasprotuje predlogu Komisije, da se MSP in mikropodjetja izvzamejo iz evropske zakonodaje.

5.1.5 EESO ocenjuje, da bi imenovanje nacionalnih **predstavnikov za MSP** (*SME Envoys*) lahko pomagalo državam članicam pri uporabljanju SBA. Priporoča, da se predstavniki za MSP imenujejo tudi na ravni regij.

5.1.6 Sedaj je potreben še prehod na **koncept "najprej deluj za male"**. SBA ne bo dosegel pričakovanega uspeha brez resničnega "partnerskega upravljanja z več akterji in na več ravneh". Ekonomski in socialni partnerji ter reprezentativni javni in zasebni akterji morajo biti od samega začetka vključeni v politične razprave in zakonodajni postopek. Zato EESO poziva k temu, da organizacije, ki predstavljajo različne kategorije MSP, zares sodelujejo v zakonodajnem postopku in postopku odločanja na vseh ravneh.

5.1.7 EESO se strinja s Svetom in Komisijo, da sta učinkovito upravljanje na več ravneh in boljše upravljanje pri **uporabi sredstev EU ter izvajanju politik EU** zaželeno. Vprašanje ni "če", ampak "kako". Gre za podrobno usklajevanje pobud "od spodaj navzgor" in okvirnih pogojev "od zgoraj navzdol".

5.1.8 Odbor s posebnim zadovoljstvom ugotavlja, da predlog zagotavlja **večje sodelovanje javnosti in drugih zainteresiranih strani** pri pripravi, prenosu in izvajanju zakonodaje Skupnosti, zlasti s podaljšanjem obdobja za javno posvetovanje ter s poenostavitvijo in večjo učinkovitostjo postopkov za ugotavljanje kršitev.

5.1.9 EESO pozdravlja posodobitev politike EU na področju javnih naročil, s čimer se poveča učinkovitost in izboljša delovanje enotnega trga, ki bi moral postati bolj inovativen, ekološki

in socialen. EESO poudarja vpliv in pomen inovativnih, okoljskih in socialnih vidikov strategije Evropa 2020 tudi za javna naročila.

5.1.10 EESO poudarja, da še vedno veljajo načela odprtosti, preglednosti, učinkovitosti, pravne varnosti, ekonomsko najugodnejše ponudbe, konkurence, dostopa malih in srednje velikih podjetij ter svobodnih poklicev do trga, sorazmernosti, povečanja števila čezmejnih javnih naročil, preprečevanja diskriminacije in korupcije ter potrebe po strokovnosti.

5.1.11 V interesu vseh udeleženih je, da se odpravi nepotrebna birokracija. Izogibati se je treba zapleteni zakonodaji in razširjenemu določanju strožjih zahtev od predvidenih (*gold plating*) v državah članicah.

5.1.12 EESO priporoča izvedbo analize najboljših praks in primerov v državah članicah ter sprejemanje ukrepov za odpiranje trgov.

5.1.13 EESO pozdravlja zanimanje Komisije za izboljšanje političnih, zakonodajnih in upravnih **postopkov**, s čimer bi zagotovili, da bi se zakonodaja EU bolj smiselno in ustrežneje oblikovala in uporabljala v celotnem ciklu politike.

5.1.14 EESO meni, da je treba jasneje opredeliti vidike, kot so način izvedbe **predhodnih ocen učinka** v vseh institucijah

EU, ki so pristojne za to nalogo, narava in sestava organov za spremljanje ocen učinka, uporabljeni parametri ter načini in sredstva za zagotavljanje večje preglednosti.

5.1.15 Odbor pozitivno ocenjuje pobudo za posodobitev javne uprave z vzpostavitvijo točk "**vse na enem mestu**" in odobrava razvoj upravnega sodelovanja pri čezmejnih zadevah. Slednje je treba razširiti tudi na področja politike, povezana z izpolnjevanjem obveznosti.

5.1.16 EESO odobrava namero Komisije, da izboljša upravljanje notranjega trga z okrepljenim upravnim sodelovanjem, in sicer z razvojem informacijskega sistema za notranji trg (IMI).

5.1.17 Informacijski sistem za notranji trg je glavni tehnični instrument za sodelovanje nacionalnih uprav, lahko pa bi se uporabljal tudi kot vmesnik za uporabnike enotnega trga.

5.1.18 EESO meni, da lahko informacijski sistem za notranji trg odločilno prispeva k spremembi upravnega sodelovanja na notranjem trgu ter njegovemu prilagajanju potrebam in pričakovanjem državljanov, podjetij in organizacij civilne družbe, ki bodo lahko v prihodnosti sodelovali pri razvoju in delovanju sistema.

V Bruslju, 22. februarja 2012

Predsednik
Evropskega ekonomsko-socialnega odbora
Staffan NILSSON